SIOD
SOCIALE INLICHTINGEN- EN OPSPORINGSDIENST

RAPPORT COVID-19

RAPPORT MET BETREKKING TOT DE ACTIVITEITEN VAN DE SOCIALE INSPECTIEDIENSTEN EN DE SIOD

TIJDENS DE PERIODE 1/1/2021 T.E.M. 31/12/2021

FEDERALE OVERHEIDSDIENST
Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg

RSZ
RIJKSDIENST VOOR SOCIALE ZEKERHEID

Sociale Zekerheid Zelfstandige Ondernemers

RVA.be

RIZIV

SIOD
SOCIALE INLICHTINGEN- EN OPSPORINGSDIENST

Auteurs	Goedkeurder	Publicatiedatum: 17/03/2022
Nathalie Mortelé Koen Faes	Bart Stalpaert Bart Stalpaert (Signature) Digitaal ondertekend door Bart Stalpaert (Signature) Datum: 2022.03.17 15:50:30 +01'00'	Publiek document

CONTENT

Introductie 4

Impact en analyse van de COVID-19- Pandemie: impactanalyse COVID-19 op de sociale inspectiediensten 5

COVID-19 activiteiten inspectiediensten 6

Activiteiten per inspectiedienst 6

Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA) : 6

FOD WASO (AD TSW/AD TWW en SIOD) 9

Rijksdienst voor Sociale Zekerheid (RSZ) 13

Rijksinstituut Ziekte- en Invaliditeitsverzekering (RIZIV) 17

Rijksinstituut voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen (RSVZ) 19

Activiteiten SIOD – Gezamenlijke controles in het kader van de arrondissementele cellen 23

Algemeen 23

Impactanalyse COVID-19 op de sociale inspectiediensten – uitvoering actiepunt 2 Actieplan sociale fraudebestrijding 2021 29

Instructie SIOD 30

Cijfers gemeenschappelijke controles 31

Meldpunt Eerlijke Concurrentie (MEC) klachten COVID-19 37

Statistieken COVID-19-Nationaal Crisiscentrum – Sociale inspectiediensten en SIOD – Nationaal Crisiscentrum 39

Statistieken Sociale Inspectiediensten en SIOD 39

Maandelijkse opvolgingsmeetings in het kader van het Platform HUB Handhaving 43

Conclusies en vooruitzichten 44

INTRODUCTIE

Dit jaarrapport 2021 is een vervolg op het COVID-19 jaarrapport 2020 en een aanvulling op de SIOD – jaarrapport van de arrondissementele cellen 2020[1]. Dit rapport is geen vervanging van deze rapporten, maar biedt een overzicht van de resultaten met betrekking tot de impact van COVID-19 op de activiteit van de inspectiediensten in de periode januari - december 2021.

Net als in 2020 heeft de COVID-19-pandemie ook in 2021 een grote impact gehad op de werking en de opdrachten van de SIOD en de sociale inspectiediensten.

De activiteiten van alle inspectiediensten werden beïnvloed door de maatregelen die door de Regering werden genomen ter bestrijding van de COVID-19-pandemie. Net zoals in 2020, waren de sociale inspectiediensten ook in 2021 bevoegd voor de controle op de COVID- 19 – preventiemaatregelen (incl. telewerk) bovenop de taken in het kader van hun kernactiviteiten. In 2020 werden de sociale maatregelen die al ingevoerd waren in 2020 ter ondersteuning van zelfstandigen, werkgevers en werknemers verdergezet

- De sociale inspectiediensten zetten hun controles in het kader van deze maatregelen waarvan massaal gebruik werd gemaakt, verder binnen hun eigen organisatie om te controleren op mogelijke misbruiken van deze nieuwe sociale rechten... Voorbeelden hiervan zijn onder meer het stelsel van tijdelijke werkloosheid Corona (RVA) en het overbruggingsrecht voor zelfstandigen (RSVZ).
- Het personeel van de inspectiediensten werd ook verder ingezet voor andere crisistaken binnen hun organisatie (bv. deelname aan het callcenter dat werd opgericht in het kader van het overbruggingsrecht, controle op een nieuw soort tijdelijke werkloosheid COVID-19- door de sociale inspecteurs van de RVA, enz.)

Dit betekent niet dat er geen controles in het kader van de bestrijding van sociale fraude en zwartwerk werden verricht, maar dat de taken van de inspectiediensten werden aangepast in functie van de crisissituatie.

1 *https://www.siod.belgie.be/sites/default/files/2022-01/Periode%20van%201%20januari%20tot%2031%20december%202021%20-%20nl.pdf*

IMPACT EN ANALYSE VAN DE COVID-19- PANDEMIE: IMPACTANALYSE COVID-19 OP DE SOCIALE INSPECTIEDIENSTEN

De COVID-19- crisis heeft wereldwijd een impact zonder weerga (gehad) op de gehele maatschappij. Ook de inspectiediensten hebben hun werking moeten aanpassen (zie supra punt 1). In de loop van 2020 werden eerste analyses uitgevoerd door de SIOD omtrent de evoluties inzake sociale fraude t.g.v. de COVID-19 crisis en omtrent de impact ervan op de activiteiten van de sociale inspectiediensten.

In lijn met artikel 3, 7° SSW werd in 2021 met een wetenschappelijke studie gestart die betrekking heeft op de impact van de COVID-19- crisis op de werking van de sociale inspectiediensten (zie infra).

Deze studie heeft als objectief om niet enkel een analyse of een overzicht te maken die betrekking heeft op de huidige gezondheidscrisis maar heeft voornamelijk als doel om, op basis van de “lessons learned” uit de huidige crisis, aangevuld met een wetenschappelijke onderbouwing en ondersteuning, een praktische “toolkit” af te leveren ten dienste van SIOD en de sociale inspectiediensten die ook – en vooral – van nut kan zijn bij eventuele toekomstige crisissen.

De studie werd afgerond in 2021 en zal in het eerste trimester van 2022 worden gepubliceerd. Tevens zal op basis van de studie een roadmap ten gunste van een gecoördineerde en multidisciplinaire aanpak van toekomstige crisissituaties door de sociale inspectiediensten worden uitgewerkt.

SIOD
SOCIALE INLICHTINGEN- EN OPSPORINGSDIENST

COVID-19 ACTIVITEITEN INSPECTIEDIENSTEN

Zoals in de inleiding vermeld, hebben de federale inspectiediensten in 2021, net zoals in 2020 hun inspecties ter plaatse voortgezet met inachtneming van de maximale hygiëne- en veiligheidsvoorschriften. De controleprocedures werden aangepast aan de sanitaire situatie.

Nadat we het jaar startten met voorzichtig positieve vooruitzichten en lichte versoepelingen, werd eind maart de derde COVID-19 golf officieel bevestigd in België en werd het nog maar pas afgekondigde “Zomerplan” alweer teruggeschroefd met de aankondiging van verstrengde maatregelen in het kader van de “Paaspauze”.

Na deze Paaspauze herwonnen we in België stapsgewijs onze vrijheden terug om uiteindelijk eind juli de laatste fase van het lang verwachte “Zomerplan” af te kondigen met een minimum aan beperkingen en maximaal herwonnen vrijheid.

Niettegenstaande deze maanden van herwonnen vrijheid zagen we ons in België vanaf eind oktober 2021 terug geconfronteerd met een sterke stijging van het aantal besmettingen en opnames in de ziekenhuizen waardoor de 4e golf officieel werd ingezet. Deze zou duren tot eind december 2021.

De activiteiten van de sociale inspectiediensten en SIOD werden, net zoals de burgers en ondernemingen, eveneens beïnvloed door deze nieuwe besmettingsgolven die uiteraard ook een weerslag hadden op hun controle-activiteiten.

U vindt hieronder een overzicht van de activiteiten van de federale sociale inspectiediensten in het kader van hun controlebevoegdheden en de resultaten hiervan voor 2021.

Activiteiten per inspectiedienst

Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA) :

Bij de RVA worden er 2 types van COVID- 19 controles onderscheiden:

- Misbruik in het geval van tijdelijke werkloosheid COVID-19 (toename van het aantal aanvragen voor tijdelijke werkloosheid omdat het gebrek aan werk wegens de gezondheidscrisis kan worden beschouwd als een oorzaak van overmacht van TW)
- Controle op de naleving van COVID-19 preventiemaatregelen

Actie 1: prioritaire COVID-19 – tijdelijke werkloosheid controles

Sinds het uitbreken van de COVID-19-pandemie ligt de prioriteit van de Regering bij het beschermen van de bevolking op het gebied van gezondheid en het ondersteunen van bedrijven en werknemers op sociaaleconomisch niveau. Een van de belangrijkste maatregelen in dit verband is de mogelijkheid voor bedrijven en werknemers om gebruik te maken van het systeem van tijdelijke werkloosheid wegens overmacht. Tijdens de COVID-19 -pandemie werd een flexibele interpretatie van het begrip “overmacht” aangenomen

waardoor alle situaties van tijdelijke werkloosheid omwille van het COVID-19-virus konden worden beschouwd als tijdelijke werkloosheid wegens overmacht. De procedure werd ook sterk vereenvoudigd en bepaalde controles werden opgeheven, zowel voor werkgevers als voor werknemers. Daarom verschoven de controles bij de RVA in hoofdzaak van priori naar a posteriori controles. Om deze controles gestructureerd en efficiënt aan te pakken werd in eerste instantie gestart met een risicoanalyse en werden mogelijke frauderisico's bij COVID-19 – tijdelijke werkloosheid opgelijst. Per risico werd dan bepaald op welke manier potentiële fraude kon worden gedetecteerd. Hierbij kunnen 3 types van detectiebronnen worden onderscheiden:

- **Klachten**
  Het gaat om klachten verzonden door werkgevers, werknemers, vakbonden ... hetzij rechtstreeks aan de RVA, hetzij aan het centrale Meldpunt voor Eerlijke Concurrentie (databank, beheerd door de SIOD waarbij het mogelijk werd gemaakt om schendingen te melden met betrekking tot maatregelen die zijn genomen tegen het COVID-19-virus in het bijzonder met betrekking tot tijdelijke werkloosheid);
- **Gegevenskruisingen**
  De RVA maakte maximaal gebruik van gegevens aanwezig in de interne, maar ook in externe databanken en is die gegevens gaan kruisen met de eigen tijdelijke werkloosheidsgegevens en dit met de bedoeling om gerichte selecties op te maken die het voorwerp konden uitmaken van een verder onderzoek. Belangrijk hierbij is dat bij elke gegevenskruising telkenmale de volledige populatie, zijnde alle werkgevers en werknemers worden gekruist. Inbreuken worden nooit vastgesteld op basis van deze controle. Als er via deze kruising een afwijking gedetecteerd wordt, , wordt het bestand onderworpen aan een administratieve controle, eventueel gevolgd door een terreincontrole.
- **Informatie van derden**
  Tenslotte heeft de RVA ook de nodige contacten gelegd met andere instellingen, partners, stakeholders, zoals vb. de uitbetalingsinstellingen, RSZ, FAVV, Justitie, de politie, … en van hen informatie ontvangen die kon worden gebruikt voor verdere fraudeonderzoeken. Dit gebeurde in bepaalde gevallen ook op eigen initiatief van bepaalde instellingen. En elke info, document, gegeven, … werd verder onderzocht door de RVA.

De RVA heeft geprobeerd om zo gericht mogelijk zijn controles te voeren en elke informatie, elk dossier dat werd geselecteerd o.g.v. gegevenskruisingen maakte het voorwerp uit van een administratieve controle vanop afstand, eventueel gevolgd door een terreincontrole als dit voor het onderzoek noodzakelijk was.

Hierbij vindt u de resultaten van RVA voor 2021:

- Aantal ontvangen en behandelde klachten
  - COVID-19 – tijdelijke werkloosheid: 389
  - Social distancing: 192
- Onderzoeken:
  - Totaal aantal onderzoeken: 56.670
    - Inbreuken: 25.115 (= 44%)
  - Aantal administratieve onderzoeken gevoerd vanop afstand, door de

administratieve medewerker controle en/of de sociaal inspecteur: 40822
- Inbreuken: 19.430 (= 47%)

o Aantal terreincontroles: 15.848
- Inbreuken: 5.665 (= 35,74%)

◆ Aantal gegevenskruisingen: 6

Deze onderzoeken hadden in 2021, net zoals in 2020, absolute prioriteit bij de RVA. Dit betekende echter niet dat andere corebusiness-onderzoeken volledig werden opgeschort en dat hierdoor bepaalde normen, bv. opgelegd door de bestuursovereenkomst niet meer zouden behaald worden. Zo werden de onderzoeken domiciliefraude ook voortgezet en werd de verbintenis hieromtrent, opgenomen in de Bestuursovereenkomst van de RVA ook uitgevoerd. Daarnaast bleven de inspecteurs van de RVA ook in 2021 verder deelnemen aan de controles uitgeoefend door de arrondissementele cellen waardoor ook de controles zwartwerk gedeeltelijk werden verdergezet.

Actie 2: controle COVID-19 - preventiemaatregelen

Net zoals de inspecteurs van de andere sociale inspectiediensten namen de RVA-inspecteurs ook deel aan de controles op de naleving van de COVID-19 – preventiemaatregelen, zijnde de controles op de Social distancing, het PLF-document, het register voor buitenlandse arbeidskrachten, het verplichte telewerk en de verplichte sluiting in bepaalde sectoren (vb. contactberoepen (kappers, nagelstudio's…) en de horecasector.

Hierbij de resultaten van RVA voor 2021:

Tabel 1:

SOCIALE INSPECTIEDIENST	HANDHAVING COVID19 PREVENTIEMAATREGELEN (handhygiëne, social distancing, algemene hygiëne, ventilatie, mondmaskerplicht)							
	AANTAL CONTROLES		AANTAL INBREUKEN					
	WERKGEVERS (incl. Zelfstandigen)	WERKNEMERS	WERKGEVERS (incl. Zelfstandigen)	WERKNEMERS	Waarschuwing	Termijnstelling	Stopzetting + andere	Pro Justitia
PERIODE 02/01/2021 - 02/01/2022								
RVA	**3237**		**784**		**917**			**57**

Tabel 2:

SOCIALE INSPECTIEDIENST	HANDHAVING COVID19 TELEWERK							
	AANTAL CONTROLES		AANTAL INBREUKEN					
	WERKGEVERS	WERKNEMERS	WERKGEVERS	WERKNEMERS	Waarschuwing	Termijnstelling	Stopzetting + andere	Pro Justitia
PERIODE 02/01/2021 - 02/01/2022								
RVA	**1449**		**239**		**224**	**0**	**0**	**21**

FOD WASO (AD TSW/AD TWW en SIOD)

Crisis- aanpak binnen FOD WASO

Sinds het begin van de COVID-19 pandemie heeft de FOD WASO een vernieuwde crisisstructuur opgezet onder leiding van de crisismanager. De Voorzitter van het Directiecomité, neemt deze functie waar en zorgt ervoor dat alle relevante functies vertegenwoordigd zijn in de crisisstructuur (de eerste versie dateert van 20/03/2020). De SIOD is vertegenwoordigd in de cel Controle en is actief in het verzamelen van operationele statistieken in kader van de COVID-19- crisis (zie infra punt 3.2).

Onderstaand organigram geeft een basissamenstelling weer van crisisorganigram. In functie van de specifieke kenmerken van de crisis of incident werden extra cellen of functies toegevoegd.

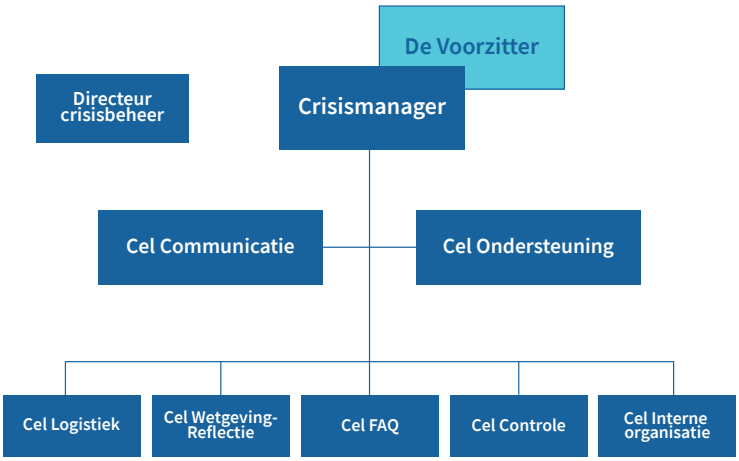

Vanuit deze crisisstructuur gebeurden en gebeuren alle crisis-beslissingen zowel voor de eigen organisatie als voor de coördinatie van de initiatieven die nodig waren om de externe stakeholders tijdig te voorzien van de nodige informatie. Er gebeurde intensief overleg met het Nationaal crisiscentrum, de Beleidscel van bevoegd minister van Werk, … en actualiteit beslissingen van de Regering werden en worden met prioriteit opgevolgd.

De FOD WASO speelt vanuit haar missie een belangrijke rol in de COVID-19 crisis. De uitgebreide themapagina Coronavirus op de website van de FOD WASO met inbegrip van de publicatie van de Generieke gids, FAQ's, sensibiliseringsmateriaal, … getuigen hiervan.

Een hoofdbezorgdheid van in het begin was het veilig aan het werk kunnen blijven zodat de FOD haar kernopdrachten kon blijven uitvoeren. Er werd daarom sterk ingezet op het tijdig ter beschikking hebben van de nodige collectieve en persoonlijke beschermingsmiddelen. In 2021 werd er bijkomend ingezet op het belang van ventilatie en de monitoring ervan via CO2 meters. Beslissingen voor de interne organisatie tijdens COVID-19-crisis werden gecommuniceerd op de intranet-themapagina 'coronavirus'. De algemene afspraken en regels werden duidelijk afgebakend per crisisfase.

In het bijzonder voor de arbeidsinspectie bij de AD TWW en AD TSW werden de prioriteiten in het kader van het MANCP (inspectieplanning) bepaald, al dan niet onder coördinatie van de SIOD.

Omdat FOD WASO veel belang hecht aan zichzelf continu verbeteren, werd eind 2020 een kwalitatieve analyse over de gehanteerde crisis-aanpak gerealiseerd. Deze verbeteracties werden in het eerste semester van 2021 volledig geïmplementeerd.

De FOD WASO zorgt er op die manier voor dat zowel voor de interne organisatie de COVID-19 maatregelen gerespecteerd worden, als dat deze door de Arbeidsinspectie met een maximale inzet gecontroleerd en gehandhaafd worden bij de werkgevers.

Toezicht op de Sociale Wetten (TSW)

De arbeidsinspecteurs van TSW namen erg deel aan de controles op de naleving van de COVID-19 – preventiemaatregelen in de ondernemingen en op de werkplaatsen.

Bij elk plaatsbezoek werden steeds de naleving van de algemene sanitaire maatregelen (vb. social distancing, het dragen van mondmaskers, enz.), het PLF-document, het register voor buitenlandse arbeidskrachten, telewerk en de verplichte sluiting nagekeken. De sociaal inspecteurs van TSW stelden en stellen zich tijdens deze controles, afhankelijk van de omstandigheden en de vaststellingen, coachend, corrigerend of repressief op.

In dit kader werd sterk samengewerkt met andere inspectiediensten. In de eerste plaats met de sociaal inspecteurs van de zusterinspectie Toezicht Welzijn op het Werk (TWW), aangezien de sociaal inspecteurs van TWW gezien de basis expertise bezitten als het gaat over welzijn, gezondheid en veiligheid op het werk.

Daarnaast organiseerden of namen de inspecteurs van TSW deel aan de flitscontroles in de tertiaire sector en de dienstenchequesector die op vraag van de SIOD werden uitgevoerd in het kader van de werking van de Arrondissementele Cellen.

Deze COVID-19 controles werden volledig geïntegreerd in de controlemethodiek van TSW. De steeds evoluerende regelgeving vereiste een flexibele instelling van zowel de sociaal inspecteurs als de gehele organisatie.

In 2021 maken de COVID-19 gerelateerde resultaten 15% uit van het totaal aantal resultaten van TSW.

Daarnaast en boven op deze specifieke COVID-19 controles zijn de sociaal inspecteurs van TSW er ook in geslaagd om in 2021, hun basistaken die gericht zijn op de naleving van het arbeidsrecht, volledig te blijven uitoefenen.

Ten slotte, bleven de sociaal inspecteurs van TSW, zich ook in 2021 verder toewijden aan de bijkomende taken die zij ten gevolge de COVID-19 crisis toebedeeld kregen vanaf 2020. :

- Interpretatie, planning en aanpassing van interne instructies + opleiding
- Sharepoint configuratie voor het delen van resultaten
- Aanpassing van de back-office: inspecteursapplicatie + datawarehouse + statistische modules
- Aanpassing van de werkinstructies: uitleg en opleiding
- Statistieken NCCN

Hierbij de resultaten van TSW voor 2021:

Tabel 3:

SOCIALE INSPECTIEDIENST	HANDHAVING COVID19 PREVENTIEMAATREGELEN (handhygiëne, social distancing, algemene hygiëne, ventilatie, mondmaskerplicht)							
	AANTAL CONTROLES		AANTAL INBREUKEN					
	WERKGEVERS (incl. Zelfstandigen)	WERKNEMERS	WERKGEVERS (incl. Zelfstandigen)	WERKNEMERS	Waarschuwing	Termijnstelling	Stopzetting + andere	Pro Justitia
PERIODE 02/01/2021 - 02/01/2022								
TSW	**13480**	**294714**	**1783**	**54227**	**1709**	**359**		**137**

Tabel 4:

SOCIALE INSPECTIEDIENST	HANDHAVING COVID19 TELEWERK							
	AANTAL CONTROLES		AANTAL INBREUKEN					
	WERKGEVERS	WERKNEMERS	WERKGEVERS	WERKNEMERS	Waarschuwing	Termijnstelling	Stopzetting + andere	Pro Justitia
PERIODE 02/01/2021 - 02/01/2022								
TSW	**13976**	**288013**	**351**	**7639**	**256**	**90**		**23**

Toezicht Welzijn op het Werk (TWW)

Ook in 2021, stond het handhavingsbeleid van de AD TWW volledig in het teken van het toezicht op de naleving van de dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken, zoals vastgelegd in het MB van 28 oktober 2020 respectievelijk het KB van 28 oktober 2021. De procedure, controlelijsten en waarschuwingsformulieren COVID-19 werden voortdurend bijgesteld in functie van de beslissingen van het Overlegcomité en de aanpassingen van het voormelde Ministerieel Besluit respectievelijk het voormelde Koninklijk Besluit, die hieruit ressorteerden. Bij elke inspectie werden systematisch de naleving van de COVID-19-maatregelen gecontroleerd:

- De verplichting tot naleving van het telewerk, voor alle functies die zich daartoe lenen en wier aanwezigheid op de arbeidsplaats niet absoluut noodzakelijk was om de continuïteit van de bedrijfsvoering te kunnen garanderen;
- De social distancing, indien telewerk niet mogelijk bleek;
- Passende preventiemaatregelen om een maximaal niveau van bescherming te bieden, op basis van de veiligheids- en gezondheidsvoorschriften, die in de generieke gids, desgevallend aangevuld met specifieke bepalingen uit de sectorgids.

De AD TWW heeft zich niet onbetuigd gelaten om zijn voortrekkersrol in het handhavingsbeleid op de werkvloer onverkort voort te zetten en heeft actief meegewerkt aan sectorale campagnes en acties, die via de SIOD en de arrondissementele cellen gecoördineerd werden. De sociaal inspecteurs van de AD TWW hebben hun kennis en expertise gedeeld met de collega's van de andere sociale inspectiediensten, die minder

vertrouwd waren met de materie. Belangrijk voor de AD TWW tijdens de controles was na te gaan of bevoegde preventiediensten, intern en/of extern, betrokken zijn geweest bij de implementatie van de coronamaatregelen en of deze zijn genomen in overleg met het comité voor preventie en bescherming op het werk, bij ontstentenis van comité de syndicale afvaardiging en bij ontstentenis van syndicale afvaardiging met de werknemers zelf via rechtstreekse participatie. De AD TWW was prominent aanwezig in de talrijke overlegvergaderingen, zowel in de SIOD-werkgroep COVID-19, waarin de diverse toezichthoudende inspectiediensten vertegenwoordigd waren, alsook bij het overleg met de sociale partners in de Hoge Raad voor Preventie en Bescherming op het Werk, inzonderheid met betrekking tot de aanpassing van de generieke gids.

Een domeinexpert inzake ventilatie van de AD TWW werd met ingang van 1 oktober 2021 tijdelijk ter beschikking gesteld van de FOD Volksgezondheid om de rol van coördinator task force ventilatie op zich te nemen. De AD TWW is ook zeer actief geweest in de gemende werkgroep Volksgezondheid-WASO die werd opgericht om het wetsontwerp betreffende de verbetering van de luchtkwaliteit in publiek toegankelijke gesloten plaatsen uit te werken. Er werd systematisch deelgenomen aan de overlegvergaderingen en commentaren en insteek gegeven op de tekstvoorstellen. Het toezicht op deze wet en haar uitvoeringsbesluiten zal worden uitgeoefend door de controleurs en inspecteurs van het Directoraat-generaal Dier, Plant en Voeding van de FOD Volksgezondheid en de sociaal inspecteurs van de AD TWW.

In tegenstelling tot de andere sociale inspectiediensten, was de AD TWW, ook belast met het toezicht op specifieke welzijnsregelgeving, die naar aanleiding van de sanitaire crisis werd uitgevaardigd. Zo dient er toezicht uitgevoegd te worden op het KB van 5 januari 2021 betreffende de rol van de preventieadviseur-arbeidsarts bij de bestrijding van het coronavirus COVID-19, waarbij een aantal nieuwe specifieke taken werden toegewezen aan de preventieadviseur-preventiearts, die betrekking hebben op:

- Het identificeren van hoogrisico-contacten;
- Het verstrekken van quarantaineattesten aan deze hoogrisico-contacten;
- Het doorverwijzen naar of zelf afnemen van COVID-19 testen van bepaalde categorieën van werknemers.

Ook hier zijn de sociaal inspecteurs, inzonderheid de artsen-sociaal inspecteur, verschillende keren moeten tussenbeide komen, indien de strikte voorwaarden waaronder deze contactopsporing, quarantaine en testing dienden te worden uitgevoerd, niet waren nageleefd.

Hierbij de resultaten van TWW voor 2021:

Tabel 5:

SOCIALE INSPECTIEDIENST	HANDHAVING COVID19 PREVENTIEMAATREGELEN (handhygiëne, social distancing, algemene hygiëne, ventilatie, mondmaskerplicht)							
	AANTAL CONTROLES		AANTAL INBREUKEN					
	WERKGEVERS (incl. Zelfstandigen)	WERKNEMERS	WERKGEVERS (incl. Zelfstandigen)	WERKNEMERS	Waarschuwing	Termijnstelling	Stopzetting + andere	Pro Justitia
PERIODE 02/01/2021 - 02/01/2022								
TWW	**12106**		**3415**		**3270**	**98**	**91**	**156**

Rijksdienst voor Sociale Zekerheid (RSZ)

Controle op het uitstel van RSZ-betaling

Bij het uitbreken van de COVID-19crisis werden in maart 2020 ongeveer 65.000 werkgevers getroffen door de verplichte sluiting. Om deze ondernemingen te ondersteunen, kende de regering een collectief uitstel van betaling toe aan de gesloten bedrijven. Daarboven werd eveneens uitstel van betaling toegekend na voorafgaande verklaring op eer voor ondernemingen die zelf beslist hebben om volledig te sluiten (sanitaire of andere redenen) en voor ondernemingen die niet volledig gesloten zijn maar hun economische activiteit zwaar verminderd zien (omzetverlies of daling loonmassa met minstens 65 %).

Om vragen en betwistingen m.b.t. de uitvoering van deze maatregel te beperken, werd de elektronische toepassing “Check-RSZ-uitstel” ter beschikking gesteld. Deze liet de werkgevers toe om zelf na te gaan of hun dossier in orde was en in voorkomende geval bezwaar in te dienen.

- Aantal consultaties van Check-uitstel: 127.879
- Aantal betwistingen betalingsuitstel: 2.406
- Aantal werkgevers met automatisch RSZ-uitstel: 65.715
- Aantal werkgevers met RSZ-uitstel op basis van verklaring op eer: 12.384

Aan de RSZ-inspectie werd gevraagd om specifieke controles te doen op de ondernemingen die uitstel van RSZ-betalingen verkregen op basis van de verklaring op eer. Deze controles werden uitgevoerd bij alle betrokken werkgevers met een personeelsbestand tussen de 20 en de 499 werknemers, alsook bij een steekproef van 10% van de betrokken werkgevers met minder dan 20 werknemers. In de periode van 4 mei tot en met 15 juni werden 2.116 werkgevers bezocht.

Bij 310 werkgevers stelden de inspecteurs vast dat de activiteiten niet volledig stopgezet werden. Deze gevallen werden ook gecontroleerd op basis van het criterium daling omzet of de daling van de loonmassa met minstens 65%”. Uiteindelijk werd voor 212 werkgevers het uitstel van betaling geschrapt.

Er werden ook controles uitgevoerd bij 8 werkgevers met meer dan 499 werknemers. Deze ondernemingen werden geselecteerd op basis van het aandeel van het personeel dat tijdelijke werkloosheid genoot en op basis van de BTW gegevens. Tijdens de controles bleek dat deze ondernemingen inderdaad altijd actief gebleven waren. Zij konden evenwel bewijzen voorleggen dat de omzet of de loonmassa met minstens met 65% gedaald was. Om die reden bleef het uitstel van betaling behouden.

Daarbovenop werden op basis van controles uitgevoerd door de interne diensten ook nog eens in 2.115 gevallen het uitstel van betaling geschrapt en in 1.968 gevallen werden er ook sancties toegepast.

RSZ-datamining

Ondersteuning van de contact tracing en clusteranalyse

Het feit dat de RSZ aan datamining en datamatching doet is niet nieuw. Deze instrumenten worden in normale tijden ingezet voor de detectie van sociale fraude. Toen er in de zomer van 2020 een toenemende bezorgdheid was over de terugkeer uit vakantie van zowat 100.000 buitenlandse arbeidskrachten, bleek al gauw dat de RSZ een zeer nuttige bijdrage zou kunnen leveren om de werkgevers van de betrokken sectoren preventief te benaderen. Op vraag van het Interfederaal Comité testing en tracing werd de opdracht uitgebreid tot de dagelijkse ondersteuning van de contactopsporing en clusteranalyse in het algemeen.

De RSZ beschikt immers over zeer ruime informatie over de werksituatie van alle werknemers in de private en publieke sector. De koppeling van besmettingen aan de tewerkstellingsgegevens geeft de regionale gezondheidsdiensten relevante informatie om mogelijke besmettingshaarden op de werkvloer beter te detecteren en waar nodig ook sneller op te treden. Wat de zelfstandigen betreft, werd vanaf januari 2021 de koppeling gemaakt met de onderneming die zij uitbaten of waarbinnen zij actief zijn.

Hiertoe verwerkt de RSZ dagelijks de index cases (besmettingen) die door SCIENSANO worden medegedeeld. De concrete koppeling van de gezondheidsgegevens aan de tewerkstellingsdata gebeurt binnen de grenzen van de machtiging van het IVC en op basis van de prioriteiten die werden vastgesteld door de regionale gezondheidsdiensten.

Ondersteuning van de controle op het respecteren van de regels m.b.t. het invullen van het Passenger Locator Form, het register voor buitenlandse arbeidskrachten en het respecteren van de quarantaineregels op de werkplaatsen

De RSZ heeft ook toegang tot een aantal gegevens die afkomstig zijn van de Passenger Locator Forms. De RSZ-inspectie droeg bij tot de controle op het feit dat buitenlandse arbeidskrachten hun PLF effectief hadden ingevuld en dat de werkgever ook het register met informatie ten behoeve van de contacttracing bijhoudt op de werkplaats.

De PLF-data worden op basis van het MB van 12 januari 2021 nu ook gebruikt om het risico in te schatten van de mogelijke aanwezigheid op de werkplaats van personen, die zich moeten houden aan de quarantaineverplichting. Indien personen in deze context op de werkplaats worden aangetroffen, worden zij aangemaand om de werkplaats te verlaten en de quarantaineregels te respecteren.

Preventie

Op basis van de gegevens die de RSZ dagelijks ontvangt van SCIENSANO (de index cases of besmettingen) en de koppeling aan de tewerkstellingsdata maakt de RSZ ook statistieken aan die de graad van besmettingen met COVID-19 in bepaalde sectoren indiceert. Hierbij dient onderlijnt dat het gaat om statistieken op basis van geanonimiseerde data.

Deze statistische gegevens worden ter beschikking gesteld van SCIENSANO en van de biostatistici vertegenwoordigd in het corona-adviesorgaan ‘Expertengroep Beheerstrategie (GEMS)’.

Deze statistische gegevens worden eveneens ter beschikking gesteld van de sociaal inspecteurs van de Algemene Directie Toezicht op het Welzijn op het Werk (TWW) van de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg die overeenkomstig artikel 2, § 3, van het Ministerieel Besluit van 28 oktober 2020 gelast zijn met het informeren en begeleiden van werkgevers en werknemers van de ondernemingen en verenigingen, en overeenkomstig het Sociaal Strafwetboek met het toezicht op de naleving van de verplichtingen die gelden in deze ondernemingen, verenigingen en diensten die gelden overeenkomstig artikel 2, paragrafen 1 en 2 van voornoemd MB. De bevoegde inspecteurs van TWW houden bij het uitoefenen van hun bevoegdheden onder meer rekening met de sectoren waaruit statistisch een (verhoogde) besmettingsincidentie is vastgesteld.

Inspectie-opdrachten

In 2021 gebeurde de controle op de naleving van de COVID19- preventiemaatregelen meestal in het kader van de controles van de kernactiviteiten en in het kader van de gemeenschappelijke controles in het kader van de werking van de arrondissementscellen.

De controles hadden zowel betrekking op de geldende preventiemaatregelen (handhygiëne, social distancing, mondmaskerplicht, ventilatie, ...) als op de verplichting tot telewerk. De controles gebeurden in alle sectoren met inbegrip van de publieke sector.

Volgende prioriteiten werden hierbij in acht genomen:

- Controle op het overleg en advies van en met de bevoegde diensten Preventie en Bescherming op het Werk;
- Controle op de verplichting tot telewerk :
- Controle op de naleving van de COVID19 preventiemaatregelen op grond van het K.B. 28 oktober 2021;
- Controle op de naleving van de COVID19 preventiemaatregelen op grond van de Generieke Gids.

In 2021 voerde de RSZ-Inspectie ook de volgende onderzoeken uit:

- **Naleving van de quarantainemaatregelen:**
  de Directie Datamining maakte gebruik van de PLF-gegevens en bepaalde tewerkstellingsgegevens om te bepalen op welke arbeidsplaatsen er een risico bestond dat iemand aanwezig was die in quarantaine moest gaan. De RSZ-Inspectie controleerde
  - of de werknemer/zelfstandige op de werkplaats aanwezig was gedurende de eerste 7 dagen na de aankomst in België;
  - of de werknemer/zelfstandige een negatief testresultaat kon voorleggen als betrokkene aanwezig was op de werkplaats in de periode van 7 tot 15 dagen na aankomst in België.
- **Telewerk:**
  vanaf januari 2021 nam de RSZ-Inspectie deel aan de onderzoeken telewerk die TWW organiseerde. Ook bij de eigen onderzoeken controleerde de RSZ-Inspecteurs de naleving van de verplichting tot telewerk.

Bij de invoering van de telewerkaangifte vanaf april 2021, voerde de RSZ-Inspectie de volgende onderzoeken uit:

- voor de maand april, controleerde de Inspectie de werkgevers met meer dan 10 werknemers die geen aangifte telewerk indienden;
- voor de maanden april en mei voerden de inspecteurs controles uit bij werkgevers waarbij, op basis van de gegevens van de aangifte telewerk, substantieel minder werknemers telewerkbare taken uitoefenden, vergeleken met het gemiddelde van de activiteitsector waartoe de werkgever behoort.

Op 1 juli 2021 werd de verplichting tot telewerk opgeheven. Er diende vanaf juli ook geen telewerkaangifte meer te gebeuren. Bijgevolg werden vanaf die maand de controles op het telewerk stopgezet. Vanaf 20 november 2021 werd telewerk terug verplicht en werd de aangifte telewerk terug ingevoerd. De controles op het telewerk werden dan ook hernomen.

Hierbij de resultaten van RSZ voor 2021 (periode 1/1/2021 t.e.m. 31/12/2021)

Tabel 6:

PERIODE: 01/01/2021 - 31/12/2021	COVID-ONDERZOEKEN RSZ-INSPECTIE				
			RESULTAAT		
			werkgevers		
	AANTAL WG	AANTAL WKN	OK	WAARSCH	PJ
ALGEMEEN TOTAAL	**10274**	**75948**	**7304**	**2888**	**82**
sanitaire maatregelen	10274	75948	7304	1382	59
quarantaine	3268	9493	2797	458	13
respect telewerk	3628	52748	2570	1048	10

Rijksinstituut Ziekte- en Invaliditeitsverzekering (RIZIV)

Het voorjaar van 2021 kenmerkte zich door de derde COVID-19-piek. In de aanloop naar deze aangekondigde opstoot, richtte het beleid zich meer en meer op de intensifiëring van het toezicht op telewerk, en tevens op een meer repressieve aanpak hiervan.

Einde maart 2021 besliste de Dienst voor Administratieve Controles (DAC) om haar strategie hierop aan te passen en organiseerde daarom in de periode mei-juni 2021 een specifieke 'COVID-19 -themacontrole'. Hierbij werden COVID-19 controles uitgevoerd bij de werkgevers van arbeidsongeschikten met een toestemming voor deeltijds administratief werk. Tijdens deze controles werd bij de werkgevers, naast de gewone passende preventieve maatregelen, extra aandacht besteed aan de telewerkregels. Tevens werd nagekeken of de arbeidsongeschikten de voorwaarden van de toestemming respecteerden. Eind juni waren 328 dergelijke thematische COVID-19 controles afgesloten. Daarbij werden 75 waarschuwingen en 8 processen-verbaal inzake COVID-19 inbreuken opgesteld jegens de werkgevers.

Hierbij de resultaten van RIZIV (dienst DAC) voor het 1ste semester van 2021:

Tabel 7:

RIZIV	HANDHAVING COVID19 PREVENTIEMAATREGELEN (handhygiëne, social distancing, algemene hygiëne, ventilatie, mondmaskerplicht)							
	AANTAL CONTROLES		AANTAL INBREUKEN		GEVOLG/SANCTIE			
	WERKGEVERS (incl. Zelfstandigen)	WERKNEMERS	WERKGEVERS (incl. Zelfstandigen)	WERKNEMERS	Waarschuwing	Termijnstelling	Stopzetting + andere	Pro Justitia
04/01/2021 - 04/07/2021	388		105		92			11

Net zoals de sociaal inspecteurs van de andere sociale inspectiediensten, hebben de sociaal inspecteurs van het RIZIV, in 2021, ook deel genomen aan de gemeenschappelijke controles , opgezet in het kader van de werking van de arrondissementele cellen.

Het derde trimester van 2021 werd gekenmerkt door een dal in de COVID-19-pandemie. ; De Regering stelde telewerk in haar 'Zomerplan' niet langer als een verplichting, maar slechts als een aanbeveling. Als gevolg hiervan werd enkel nog gecontroleerd op de passende preventieve maatregelen.

In oktober 2021 begon zich de vierde Coronagolf aan te kondigen en in functie daarvan werd telewerk opnieuw verplicht, evenwel met de mogelijkheid van maximaal één terugkomdag per week.

Na het afwerken van de Themacontrole 'COVID-19' in het 2de trimester 2021, waarbij er 328 COVID-19-controles werden gerealiseerd, verschoof de prioriteit van het RIZIV in het 3de trimester opnieuw naar de core business, nl. de controles op niet toegelaten activiteiten door arbeidsongeschikten. Daardoor werden vooral onderzoeken afgewerkt inzake sluikwerk, m.a.w. activiteiten waar er niet noodzakelijk echte werkgevers aan te treffen waren. Dit verklaart de sterke terugval in het 2de semester van 2021 tot slechts 13 'COVID-19-'controles.

Ziehier de resultaten van het RIZIV (DAC) voor het 2de semester van 2021:

Tabel 8:

RIZIV	HANDHAVING COVID19 PREVENTIEMAATREGELEN (handhygiëne, social distancing, algemene hygiëne, ventilatie, mondmaskerplicht)							
	AANTAL CONTROLES		AANTAL INBREUKEN		GEVOLG/SANCTIE			
	WERKGEVERS (incl. Zelfstandigen)	WERKNEMERS	WERKGEVERS (incl. Zelfstandigen)	WERKNEMERS	Waarschuwing	Termijnstelling	Stopzetting + andere	Pro Justitia
05/07/2021 - 31/12/2021	13		3		3			0

De verplichting tot telewerk werd tijdens deze controles niet gecontroleerd, vermits deze niet van toepassing was.

Rijksinstituut voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen (RSVZ)

Callcenter

Vanaf 16/3/2020 heeft het RSVZ een gratis callcenter geopend ter ondersteuning van de zelfstandigen die getroffen zijn door de crisis. Zo kunnen zelfstandigen met vragen rond de maatregelen door het coronavirus (bijvoorbeeld over de tijdelijke crisismaatregel overbruggingsrecht) bij dit callcenter terecht. Dit callcenter wordt door de inspectie bemand (geholpen door vrijwilligers van andere diensten).

De directie ECL verzorgt zowel de oproepen als de organisatie van het callcenter. Hierbij dient opgemerkt dat het waarnemen van het callcenter betekent dat: men telefoons niet alleen opneemt, maar ook dat men informatie opzoekt en de betrokken persoon terugbelt als men de vraag niet onmiddellijk kan beantwoorden.

Het callcenter van het RSVZ heeft in 2021 10.215 oproepen ontvangen.

De medewerkers van het RSVZ hebben ook tot en met november 2021 het tweede callcenter Morele Steun bemand. Dit callcenter voor morele steun werd ook bemand door vrijwilligers, maar georganiseerd door de directie ECL.

Onderzoeken verbonden aan de overbruggingsmaatregelen

Algemeen

De directie ECL heeft maatregelen getroffen om vermoedens van fraude, misbruik of anomalieën verbonden aan de overbruggingsmaatregelen te detecteren en te bestrijden. Een anomalie houdt in dat er geen opzet is van de betrokkene om misbruik te maken van de maatregel.

Zo heeft ze, samen met de verschillende stakeholders, een reeks mechanismen ontwikkeld om dit soort fraude, misbruik of anomalieën zowel a priori als a posteriori te bestrijden. Dit heeft veel voorbereidend werk meegebracht (invoeren van mechanismen, opstellen van instructies, van rapporteringen, aanvragen om machtiging,...) maar ook een belangrijke toename van het aantal onderzoeken.

Deze onderzoeken zijn prioritair behandeld.

Het RSVZ heeft in 2021 5.479 onderzoeken geopend.

Bronnen

Het RSVZ ontvangt via verschillende kanalen de gevallen waarvoor er een vermoeden van fraude of van anomalie is:

- De sociale verzekeringsfondsen (controle a priori en a posteriori): 1.528 geopende onderzoeken
- Het Meldpunt: 83 geopende onderzoeken
- Intern RSVZ (o.a. via verificatie en fraude scenario's): 3.031 geopende onderzoeken
- Het arbeidsauditoraat (kantschriften): 141 geopende onderzoeken

- Controles eigen initiatief, bijvoorbeeld niet-essentiële handelszaken: 537 geopende onderzoeken
- Andere instellingen: 159 geopende onderzoeken

Enkele bronnen worden hieronder meer in detail beschreven.

Verificatie

Het RSVZ heeft verschillende scenario's van verificatie ontwikkeld om potentiële frauduleuze gevallen of anomalieën op te sporen.

De directie ECL voert verificaties uit waarmee dossiers kunnen worden uitgelicht die aan een vooraf bepaald fraudescenario beantwoorden.

Deze scenario's baseren zich op:

- De aansluitingsdatum van de zelfstandige en de aanvraag overbruggingsrecht (zelfstandigen die zich na het begin van de COVID-19-crisis hebben aangesloten en onmiddellijk het crisis-overbruggingsrecht hebben aangevraagd)
- Limosa (stopzetting van detachering om zich in België aan te sluiten en het crisis-overbruggingsrecht aan te vragen)
- Gelijkstelling ziekte
- Data-analyse van een sector
- Cumul van verschillende overbruggingsrechten
- Het overbruggingsrecht met onterechte gezinslast.

In 2021 zijn er via verificatie 1.990 gevallen geïdentificeerd.

Fraudescenario's – Controles a priori

De directie ECL heeft met de andere stakeholders een mechanisme uitgewerkt om de mogelijke gevallen van misbruik a priori te detecteren via diverse fraude-indicatoren.

Zo behandelen de sociale verzekeringsfondsen sinds april 2021 de aanvragen tot onderzoeken overbruggingsrecht via de indicatoren a priori op basis van verschillende scenario's.

Op basis van deze a priori indicatoren hebben de sociale verzekeringsfondsen in 2021 765 gevallen gemeld.

- In 71 gevallen zijn de SVF's overgegaan tot betaling (zonder onderzoek ECL)
- In 104 gevallen hebben de SVF's de betaling geweigerd (zonder onderzoek ECL en niet opgenomen in de rapportage voor de positieve onderzoeken)
- 590 gevallen zijn overgemaakt aan ECL voor verder onderzoek.

Controle niet-essentiële handelszaken

Van 7/4/2021 tot 25/4/2021 heeft de inspectiedienst van het RSVZ-controles uitgevoerd bij zelfstandigen die actief zijn in een niet-essentiële winkel en die het dubbel overbruggingsrecht aangevraagd hebben.

ECL heeft 523 onderzoeken afgesloten, waarvan 112 met een positief resultaat.

Strafrechtelijk onderzoek

Meer en meer onderzoeken worden strafrechtelijk behandeld. Hiervoor hebben de controleurs van het RSVZ-contact met het Arbeidsauditoraat. Dit kan zowel mondeling als schriftelijk zijn in de loop van het onderzoek. Het onderzoek kan resulteren in een e- PV of een strafrechtelijk rapport gericht aan het Arbeidsauditoraat.

Voor 365 onderzoeken is er samengewerkt met het Arbeidsauditoraat.

Afgesloten onderzoeken

De onderzoeken m.b.t. de tijdelijke crisismaatregel overbruggingsrecht worden prioritair behandeld.

Er zijn twee types onderzoeken:

- Enerzijds die welke specifiek verband houden met de toekenning van de crisismaatregel (bijvoorbeeld, zich als zelfstandige aansluiten zonder ooit een zelfstandige activiteit te hebben uitgeoefend met als enig doel het overbruggingsrecht te verkrijgen of het opgeven van een valse identiteit in het kader van een verzoek tot uitkering van het overbruggingsrecht).
- Anderzijds is er de meer klassieke fraude en misbruik die worden ontdekt na de indiening van een verzoek om toekenning van de crisismaatregel. (Bijvoorbeeld personen die werkten zonder aangesloten te zijn en die zich ten tijde van de COVID19-crisis aansluiten om het overbruggingsrecht te krijgen).

In 2021 heeft het RSVZ 3.974 onderzoeken gelinkt aan het overbruggingsrecht afgesloten, met de volgende resultaten:

- 2.366 met een negatief gevolg of waarvoor ECL geen bevoegdheid heeft
- 1.608 met een positief gevolg.

Een positief gevolg van deze onderzoeken houdt, afhankelijk van de situatie van het onderzoek, in dat er een terugvordering of weigering tot uitkering van het overbruggingsrecht zal plaatsvinden door het sociaalverzekeringsfonds, regularisatie van de situatie van de betrokkene of een administratieve sanctie. Wanneer het onderzoek dit vereist, wordt het gerechtelijk verdergezet via een e- PV of een strafrechtelijk rapport aan het Arbeidsauditoraat.

Andere controles: omzetdaling

De zelfstandigen kunnen, binnen het kader van de tweede pijler van het overbruggingsrecht, een uitkering genieten indien hun omzet in de kalendermaand voorafgaand aan de maand waarvoor ze steun vragen met een bepaald percentage daalde (40% of 65 % volgens de maand waarvoor het overbruggingsrecht is gevraagd) ten opzichte van diezelfde kalendermaand in 2019.

De directie ECL heeft samen met de sociale verzekeringsfondsen een systeem opgezet ter controle van deze omzetdaling.

Van de aanvragen die het RSVZ reeds heeft ontvangen van de sociale verzekeringsfondsen zijn er:

- 60% in orde
- 1% niet in orde
- 39% te controleren

Controles ter handhaving van de COVID-19-preventiemaatregelen

Zowel in het kader van de SIOD-acties als aansluitend bij de klassieke controles en tijdens de controles op eigen initiatief, hebben de controleurs van het RSVZ, samen met de andere inspectiediensten, de handhaving van de COVID-19-preentiemaatregelen gecontroleerd.

Activiteiten SIOD – Gezamenlijke controles in het kader van de arrondissementele cellen

Algemeen

Begin 2021 leefden we in België voor een tweede keer in een semi- lockdown waarbij de niet – essentiële winkels, de contactberoepen, de horeca en de volledige sport- cultuur en evenementensector verplicht op slot waren. Bovendien was op dat moment het verplichte telewerk ook al ingevoerd. De werkgevers die tijdelijk een beroep deden op vreemde arbeidskrachten, moesten deze personen controleren op het correct ingevuld hebben van een "Passenger Locator Form" (PLF) en dienden voor deze categorie ook verplicht een register bij te houden.

Concreet had dit tot gevolg dat de sociaal inspecteurs van TWW, TSW, RSZ, RVA, RSVZ en RIZIV bevoegd waren voor de controle op:

- De naleving van de preventiemaatregelen (social distancing, handhygiëne, ventilatie…)
- De verplichting tot telewerk
- Het verplicht bijhouden van een register voor vreemde arbeidskrachten
- Het correct ingevuld hebben van het PLF – formulier
- Het kunnen voorleggen van een negatief testresultaat op de arbeidsplaatsen
- De verplichte sluiting en de (her)opening van handelszaken onder strikte voorwaarden

De SIOD – procedure "Handhaving Coronamaatregelen" bepaalde niet enkel hoe deze maatregelen moeten gecontroleerd worden en welke tools hiervoor kunnen gehanteerd worden (COVID-19 Controlelijst, COVID- 19 Waarschuwingsformulier, E-PV,…) maar ook de na te leven prioriteiten bij de controles en de selectie van de targets:

- **Prioriteit 1:**
  controle op de naleving van de preventiemaatregelen, incl. de controle op de naleving van de verplichting tot telewerk
- **Prioriteit 2:**
  controle op de naleving van de preventiemaatregelen door de dienstencheque-ondernemingen
- **Prioriteit 3:**
  controle op het bijhebben van een ingevuld PLF – formulier, het kunnen voorleggen van een negatief testresultaat en het bijhouden van een register voor buitenlandse arbeidskrachten
- **Prioriteit 4:**
  controle op de verplichte sluiting in de horeca
- **Prioriteit 5:**
  controle op de verplichte sluiting andere dan horeca (contactberoepen: kappers, schoonheidssalons, nagelstudio's, ….)
- **Prioriteit 6:**
  controle op de naleving van de beperkende maatregelen door de heropende ondernemingen (kledingzaken, speelgoedwinkels….)

Het feit dat de controle op de naleving van de verplichte sluiting in horeca en andere ondernemingen “slechts” op prioriteit 4, 5 of 6 staan in de SIOD – procedure betekende echter niet dat er niet werd gecontroleerd op de naleving van deze maatregelen. Deze sectoren werden in deze periode immers wel prioritair gecontroleerd door o.a. de collega’s van FOD Economie en de lokale politiediensten.

Prioriteit 2 (controle op de naleving van de preventiemaatregelen in de dienstencheque – ondernemingen) werd ingevoerd door een beslissing van het Strategisch Comité op vraag van de Minister van Werk, Pierre – Yves Dermagne.

Concreet werden er in het kader van de werking van de arrondissementele cellen, en onder coördinatorschap van de collega’s van TWW en met medewerking van de collega’s van de regionale inspectiediensten, specifieke controles bij de dienstencheque – ondernemingen georganiseerd. Hiervoor werd door SIOD, in nauwe samenwerking met TWW een aparte COVID- 19 Controlelijst en COVID-19 Waarschuwing opgesteld die specifiek gericht is op de dienstencheque- ondernemingen. Deze controles werden uitsluitend uitgevoerd op de maatschappelijke zetel van de werkgever en nooit in de privéwoningen van klanten.

Het M.B. van 26 januari 2021 voerde een bijkomend inreisverbod in vanaf 27 januari 2021 waardoor alle reizen van en naar België verboden werden, met uitzondering van deze met een professioneel karakter. Het professioneel karakter kon enkel aangetoond worden door het invullen van een uniforme “Verklaring op eer” die ter beschikking stond via de website *www.info-coronavirus.be*.

Bijgevolg werden de sociaal inspecteurs van 27 januari 2021 eveneens bevoegd om deze verklaring op eer te laten voorleggen door alle personen die zich op de arbeidsplaats bevonden.

Uit de resultaten van de door de sociale inspectiediensten uitgevoerde individuele controles en deze van de preventieve flitscontrole telewerk in de tertiaire sector (zie infra) bleek eind februari 2021 dat de naleving van de telewerkverplichting niet door alle werkgevers op een even correcte manier werd nageleefd. Daarom besliste het strategisch comité SIOD op 3/3/2021 dat de vastgestelde inbreuken telewerk een strengere en meer repressieve aanpak vereisten. De naleving van deze verplichting werd en wordt immers beschouwd als één van de substantiële maatregelen om het COVID-19 – virus aan banden te leggen in de werkomgeving.

Het M.B. van 6 februari 2021 luidde een eerste voorzichtige stap naar wat meer vrijheid in en bepaalde dat de kappers en barbiers vanaf 13 februari 2021 t.e.m. 28 februari terug de deuren mochten openen. Vanaf 1 maart werd voorzien in de heropening van de andere contactberoepen (nagelstudio’s, massagesalons, …) in zoverre zij de preventiemaatregelen en de maatregelen opgelegd in het toepasselijke protocol dat werd afgesloten tussen de sector en de bevoegde ministers (Werk en Zelfstandigen).

Deze nieuwe accenten werden door SIOD, in samenwerking met de betrokken sociale inspectiediensten, verwerkt in een actualisering van de SIOD – procedure.

Het Overlegcomité van 5 maart 2021 stelde het “Buitenplan” voor. Het was de bedoeling dat dit “Buitenplan” gefaseerd in werking zou treden in de aanloop naar de zomer. Het plan had tot doel om, rekening houdend met de epidemiologische toestand, stapsgewijs, bijkomende

vrijheid te geven aan de bevolking in de buitenlucht mits het respecteren van de essentiële preventiemaatregelen (social distancing en mondmasker). De SIOD – procedure werd ook in deze zin aangepast in samenwerking met de sociale inspectiediensten en TWW.

Het enthousiasme en het uitzicht op meer vrijheid was echter van korte duur want eind maart 2021 besliste het Overlegcomité dat er een "Paaspauze" zou ingelast worden aangezien het aantal besmettingen en het aantal ziekenhuisopnames opnieuw in pijlsnel tempo terug toenamen. De Paaspauze werd afgekondigd voor een periode van vier weken en liep van 29 maart tot en met 25 april 2021. Concreet hielden deze maatregelen in:

- De buitenbubbel werd opnieuw verkleind van tien naar maximaal vier personen.
- Niet-essentiële winkels mochten enkel nog klanten ontvangen op afspraak.
- De niet-medische contactberoepen (kappers, schoonheidssalons,- moesten opnieuw sluiten.
- De paasvakantie werd voor het lager en middelbaar onderwijs met een week verlengd.
- De controles op verplicht telewerk werden strikter.
- Niet-essentiële reizen bleven verboden en de grenscontroles werden opgevoerd.

Deze nieuwe striktere maatregelen werden opgenomen in het M.B. van 26 maart 2021 en ook de SIOD – procedure "Handhaving Coronamaatregelen" werd hieraan opnieuw aangepast.

Hoewel het Overlegcomité bij de bespreking van de COVID- 19 situatie in België op 14 april 2021 vaststelde dat de druk op de zorg relatief hoog bleef, in het bijzonder op de afdelingen intensieve zorg en de pandemie door het oprukken van nieuwe virusvarianten (zgn. Delta – variant) van gezicht veranderde en besmettelijker en agressiever werd, werd toch beslist om de maatregelen die werden genomen in het kader van de Paaspauze toch opnieuw stapsgewijs te versoepelen. Eén belangrijke factor die hierbij speelde was dat op dat moment ook de vaccinatiecampagne op kruissnelheid kwam waardoor de nieuwe versoepeling gerechtvaardigd was. De versoepelingen hielden onder meer in dat de scholen de deuren terug konden openen, de niet – essentiële reizen konden hervat worden mits het naleven van een strikte regime van quarantaine en testing, de winkels niet langer op afspraak moesten werden, de niet – medische contactberoepen de deuren opnieuw konden openen, en de thuiscontacten voorzichtig mochten worden uitgebreid tot maximum 2 personen per huishouden. Deze maatregelen werden opgenomen in het M.B. van 23 april 2021 en vonden eveneens hun weerslag in een aanpassing van de SIOD – procedure "Handhaving Coronamaatreglen".

Met het oog op een aangekondigde heropening van de Horeca vanaf 8 mei 2021[2] en de daarop volgende reacties van een aantal burgemeesters in België die aankondigden dat ze deze datum niet zouden afwachten om de horeca de deuren opnieuw de laten openen besliste het Strategisch Comité van SIOD op 16 april 2021 dat de sociaal inspecteurs in dit kader ook een bijkomende verantwoordelijkheid dienden op te nemen en in dit kader nauw moesten samenwerking met de (lokale) politiediensten en de arbeidsauditoraten om eventuele inbreuken op het sluitingsverbod te melden aan de hiervoor bevoegde diensten ook deze maatregelen werd verankerd in de SIOD – procedure "Handhaving Coronamaatregelen".

2 *Overlegcomité dd. 28 april 2021*

Het Overlegcomité besliste op 11 mei 2021 over een breed "Zomerplan". Dit plan maakte in vier stappen de terugkeer naar een normaler leven mogelijk. De invoering van elke nieuwe stap werd wel afhankelijk gemaakt van de evolutie van het aantal COVID – 19 bedden op intensieve zorgen en de verdere uitrol van de vaccinatiecampagne. Het "Zomerplan" bevatte volgende 4 belangrijke stappen:

- Stap 1. Vanaf 9 juni 2021
  - Ieder gezin kan 4 personen binnen ontvangen (kinderen niet meegeteld)
  - Telewerk blijft verplicht, met 1 terugkeermoment per week.
  - De horeca heropent binnen tussen 8.00 uur en 22.00 uur, tot 4 personen per tafel
  - Evenementen (bvb. Culturele voorstellingen, optredens of sportwedstrijden) kunnen doorgaan onder een aantal voorwaarden
  - Fitness heropent met ventilatieprotocollen en verplicht gebruik van luchtkwaliteitsmeter op zichtbare plaats.
- Stap 2. Vanaf 1 juli 2021
  - Telewerk is niet langer verplicht, maar blijft wel aanbevolen, net als regelmatig testen.
  - Geen beperkingen meer bij het winkelen.
- Stap 3. Vanaf 30 juli 2021
  - Opschalen van de capaciteit voor evenementen binnen tot 3.000 personen en buiten tot 5.000 personen
- Stap 4. Vanaf 1 september 2021
  - Nog verdere versoepelingen mogelijk maar nog niet nader bepaald

Ook het belang van ventilatie werd duidelijk in de verf gezet net als het belang van de vaccinatie.

Het Zomerplan vond zijn weerslag in de opeenvolgende M.B.'s van 4 juni 2021, 23 juni 2021. Dit laatste M.B. hield een aantal belangrijke maatregelen in die een direct verband hadden met de controlemethodologie en bevoegdheden van de sociale inspectiediensten en TWW. Deze waren:

- Telewerk is aanbevolen, niet langer verplicht. Telewerk moeten worden verricht in overeenstemming met bestaande CAO's en akkoorden.
- De preventiemaatregelen inzake social distancing en passende preventiemaatregelen, zoals vastgelegd in de generieke gids en aangevuld met sectorale richtlijnen en richtlijnen op ondernemingsvlak blijven onverminderd van toepassing.
- Reizen
  - Inreisbeperkingen zijn niet van toepassing op wie beschikt over een vaccinatiecertificaat, waaruit volledige vaccinatie kan worden aangetoond
  - Iedereen > 12 jaar die geen hoofdverblijfplaats in België heeft en terugkomt uit rode zone, zal negatief testresultaat moeten voorleggen (test ≤72 h afgenomen voor aankomst op Belgisch grondgebied) of over een erkend vaccinatie-test of herstelcertificaat beschikken,

De meeste bepalingen traden in werking op 27 juni (dus vervroegd t.o.v. initieel 1 juli), behoudens de nieuwe maatregel m.b.t. het vaccinatiecertificaat dat op 1 juli 2021 in werking trad.

Ingevolge deze bijkomende versoepelingen, besliste het Strategisch Comité van SIOD dd. 30 juni 2021

- De SIOD – procedure “Handhaving Coronamaatregelen” (laatste wijziging dd. 14/06/2021) op te heffen met ingang vanaf 1 juli 2021
- De sociale inspectiediensten nog enkel controles te laten uitoefenen tijdens hun individuele controles en in het kader van de gemeenschappelijke controles in het kader van de arrondissementele cellen,
- De sociale inspectiediensten controleerden enkel nog op de bestaande COVID- 19 - - preventiemaatregelen (social distancing, ventilatie, handhygiëne, register, negatief testresultaat (uitzondering: COVID – vaccinatiecertificaat) en PLF – formulier)
- Controles telewerk werden afgeschaft aangezien niet langer verplicht

Een belangrijke juridische mijlpaal in het kader van de voortdurende COVID – 19 crisis in België was de inwerkingtreding van de zgn. “Pandemiewet”[3]. De wet creëert een bijzonder kader om ‘maatregelen van bestuurlijke politie’ te nemen in een epidemische noodsituatie. Want hoewel de verschillende wetten (zoals de Nieuwe Gemeentewet, de Wet op het Politieambt en de Wet op de Civiele Veiligheid) die als basis dienden voor de vele maatregelen tijdens de COVID -19 - crisis volgens de Raad van State wel degelijk een adequate juridische basis vormen, kreeg deze manier van werken al van bij het uitbreken van de pandemie kritiek. Met één specifieke basistekst wilde de wetgever dan ook duidelijkheid, uniformiteit en structuur creëren in de verschillende stappen en bevoegdheden voor de aanpak van een gezondheidscrisis. Het nieuwe kader kan niet alleen gebruikt worden om toekomstige epidemische noodsituaties het hoofd te bieden, maar kon (voor zover nog nodig is) ook eventueel nog toegepast worden op de huidige COVID – 19 pandemie.

Deze wet kon echter enkel in werking treden indien er een Koninklijk Besluit werd afgekondigd die de “epidemiologische noodtoestand” afkondigt.

Door het uitbreken van de zgn. “Vierde golf” in België vanaf oktober 2021 die o.m. veroorzaakt werd door de snelle opmars van een nieuwe variant (de zgn. Omnikron-variant) zag de Regering zich genoodzaakt om via het K.B. van 28 oktober 2021 deze “epidemiologische noodtoestand” effectief af te kondigen[4].

De afkondiging van deze noodtoestand bracht ook onmiddellijk met zich mee dat er op 28 oktober 2021 eveneens KB van 28.10.2021 houdende de nodige maatregelen van bestuurlijke politie teneinde de gevolgen voor de volksgezondheid van de afgekondigde epidemische noodsituatie betreffende de coronavirus COVID-19-pandemie te voorkomen of te beperken, werd afgekondigd en gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad[5]. Dit K.B. werd gewijzigd door de K.B.’s van 19 november 2021, 27 november 2021 en 4 december 2021.

Tengevolge de inwerkingtreding van dit K.B. heeft de SIOD, samen met de sociale inspectdiensten en TWW, de SIOD – procedure ‘Handhaving coronamaatregelen”

3 *Wet van 14 augustus 2021 betreffende de maatregelen van bestuurlijke politie tijdens een epidemische noodsituatie, B.S. 20/08/2021*

4 *Koninklijk besluit houdende de afkondiging van de epidemische noodsituatie betreffende de coronavirus COVID-19 pandemie, B.S. 29/10/2021*

5 *K.B. van 28 oktober 2021 houdende de nodige maatregelen van bestuurlijke politie teneinde de gevolgen voor de volksgezondheid van de afgekondigde epidemische noodsituatie betreffende de coronavirus COVID-19 pandemie te voorkomen of te beperken, B.S. 29/10/2021*

geactualiseerd en opnieuw geïmplementeerd. Concreet betekent dit dat de sociale inspectdiensten en TWW vanaf november 2021 opnieuw verstrengd en systematisch controleren op alle geldende COVID- 19 preventiemaatregelen (incl. verplicht telewerk) op de arbeidsplaatsen en dit zowel tijdens hun individuele controles als tijdens de gemeenschappelijke controles in het kader van de werking van de arrondissementele cellen. De controles gebeuren zowel in de privésector als in de publieke sector.

Impactanalyse COVID-19 op de sociale inspectiediensten – uitvoering actiepunt 2 Actieplan sociale fraudebestrijding 2021

In het kader van de uitvoering van het Actieplan Sociale Fraudebestrijding 2021 (actie 2) werd een wetenschappelijk onderzoek naar de impact van de Covid-19 crisis op de werking van de sociale inspectiediensten afgerond. Deze studie, in opdracht van SIOD, getuigt van een constructieve samenwerking tussen de academische wereld, de federale sociale inspectiediensten en de SIOD.

Doelstelling van de studie

De impactanalyse heeft als doel om kennis te verzamelen omtrent de volgende aspecten:

- De gevolgen van de uitbraak van Covid-19 op het inspectiewerk door vijf federale sociale inspectiediensten,
- Hoe sociaal controleurs en hun leidinggevenden deze gevolgen ervaren,
- Hoe positieve ervaringen gestimuleerd kunnen worden, om vervolgens
- Lessen te kunnen trekken voor de voorbereiding van en omgang met mogelijke toekomstige crises.

Onderzoeksaanpak

Om bovenstaande doelstelling te kunnen bereiken, combineerde de studie verschillende onderzoeksmethoden.

Literatuur – en documentanalyse

In een eerste fase werd aan de hand van wetenschappelijke literatuur en documentanalyse, nagegaan wat de gevolgen waren/zijn van de uitbraak van Covid-19 op vlak van (het gebruik van) bevoegdheden en discretionaire ruimte, de praktische werkwijze van sociaal inspecteurs in de omgang met cliënten en de interne en externe samenwerking tussen de verschillende sociale inspectiediensten. Hiervoor werd de relevante wetenschappelijke literatuur, wet- en regelgeving, beleidsdocumenten, en andere openbaar beschikbare documentatie op de websites van de verschillende inspectiediensten geconsulteerd.

Diepte – interviews

In een tweede fase werd overgegaan tot het afnemen van 41 diepte-interviews met sociaal inspecteurs en hun leidinggevenden. Deze methode liet toe om ervaringen, kennis en opvattingen van respondenten inzake de gevolgen van de COVID-19 maatregelen voor hun dagelijkse activiteiten op diepgaande wijze inzichtelijk te maken. De diepte – interviews werden afgenomen bij sociaal inspecteurs en hun leidinggevende van de 5 federale sociale inspectiediensten verspreid over de verschillende regio's (Vlaanderen, Brussel, Wallonië).

Doel van deze interviews bestond erin om meer zicht te krijgen op de aard en de reikwijdte van de gevolgen van de uitbraak van Covid-19 voor de respectievelijke diensten, en anderzijds hoe zij deze hebben ervaren in de dagelijkse praktijk.

Veld – en of surveyexperiment

In de derde fase van het onderzoek, werd in samenspraak met de sociale inspectiediensten een veld- en surveyexperiment ontwikkeld. Via een grootschalige survey, ingevuld door 451 respondenten, werd bestudeerd of de bevindingen van de interviews ook voor een grotere onderzoekspopulatie van toepassing waren. Doel van het survey-experiment was om te testen welke interventies sociale inspecteurs en hun leidinggevenden kunnen helpen om op een positieve manier om te gaan met de consequenties van de COVID-19 crisis op hun werkzaamheden. Hierdoor kreeg de impactanalyse niet alleen een beschrijvend, maar ook een verklarend karakter.

Focusgroepen

In de vierde fase van de impactanalyse werden er 4 focusgroepen georganiseerd worden om lessen te trekken voor de voorbereiding van en omgang met toekomstige crises. Tijdens een focusgroep worden respondenten met relevante expertise of ervaringen bij elkaar gebracht om gezamenlijk nieuwe kennis of inzichten te creëren onder begeleiding van een moderator. In totaal namen 30 personen deel aan de focusgroepen.

Meer specifiek werden tijdens de focusgroepen de bevindingen (gebaseerd op interviews en survey/veldexperiment) besproken en vertaald naar de praktijk.

Eindproduct

Het eindproduct van de studie omvat een uitgebreid onderzoeksrapport met de onderzoeksresultaten en aanbevelingen en een draaiboek met praktische handvatten voor de verschillende actoren voor de omgang met toekomstige crises. Het draaiboek is opgebouwd rond vier kernthema's die van belang zijn om snel en doeltreffend nieuwe taken op te nemen en medewerkers daarin optimaal te ondersteunen. De keuze voor deze thema's is gebaseerd op de resultaten uit de literatuur, de diepte-interviews en de survey. Publicatie van het onderzoek is voorzien in 2022.

Instructie SIOD

In 2021) hebben de sociaal inspecteurs zich, net zoals in 2020 non-stop geëngageerd om de controles op de naleving van de COVID19- maatregelen prioritair uit te voeren conform de snel opeenvolgende wijzigingen in de van toepassing zijnde regelgeving én rekening houdend met de beslissingen van de bevoegde ministers en het Strategisch Comité van SIOD.

Hierbij is het belangrijk om te vermelden dat de controles van de arrondissementele cellen, zoals opgenomen in het Actieplan Sociale Fraudebestrijding 2021 in de voormelde periode eveneens onverminderd zijn uitgevoerd. De controles op de naleving van de COVID-19 maatregelen werden immers volledig geïncorporeerd in de controles inzake sociale fraude en zwartwerk.

Daarbovenop hebben de sociale inspectiediensten, in nauwe samenwerking met de collega's van TWW, op vraag van het Strategisch Comité SIOD in de maand januari 2021 eveneens een nationale flitscontrole "COVID19 – tertiaire sector" georganiseerd. De focus bij deze controles werd gelegd op (1) de naleving van de COVID19 – preventiemaatregelen en (2) de

naleving van de verplichting tot telewerk. Deze nationale flitscontrole werd, eveneens door een beslissing van het Strategisch Comité SIOD verlengd in de maand februari 2021. De resultaten van deze flitscontrole worden besproken onder punt 3.2.4.

In dezelfde periode werden er eveneens gerichte controles uitgevoerd bij de dienstencheque – ondernemingen. Deze controles vonden eveneens plaats binnen het kader van de arrondissementele cellen en werden gecoördineerd door de sociaal inspecteurs van TWW. De resultaten hiervan, vindt u terug onder punt 3.2.4.

De SIOD – procedure werd ook gedurende 2021 telkens aangepast bij de inwerkingtreding van nieuwe COVID – 19 – maatregelen die zeer snel wijzigden. Deze kort op elkaar volgende gewijzigde controlestrategieën vergden van de sociaal inspecteurs van alle betrokken sociale inspectiediensten een zeer grote wendbaarheid in moeilijke omstandigheden.

Cijfers gemeenschappelijke controles

Resultaten Gemeenschappelijke controles sociale fraude/zwartwerk in het kader van de arrondissementele cellen[6].

Hieronder kan u een overzicht vinden van de gemeenschappelijke controles uitgevoerd in het kader van de strijd tegen Sociale fraude (zwartwerk).

Met “gemeenschappelijke controles” worden de controles bedoeld die uitgevoerd worden in het kader van de werking van de arrondissementele cellen onder leiding en toezicht van de bevoegde arbeidsauditeur. Deze controles worden uitgevoerd door ten minste 2 verschillende (sociale) inspectiediensten al dan niet vergezeld van andere inspectiediensten (FOD Economie, FOD Financiën, regionale inspectiediensten,.) en de politie.

Het Actieplan Sociale Fraudebestrijding 2021 bepaalt dat er in het kader van de werking van de arrondissementele cellen verspreid over het ganse jaar 2021, minimum 9.000 controles “sociale fraude en zwartwerk” dienen te worden uitgevoerd.

Naast het minimumaantal uit te voeren controles in het kader van SIOD-acties, met aandacht voor een evenwichtige regionale spreiding, dienen de arrondissementele cellen tevens een vooraf vastgelegd minimaal percentage positieve resultaten (vaststelling inbreuken) te realiseren, met als doel het optimaliseren van de controles in het kader van SIOD-acties. In combinatie met het gebruik van dataminingstechnieken zal dit leiden tot een grotere slagkracht op het terrein. In 2021 dient minimum 28% van het totaalaantal uitgevoerde controles in het kader van SIOD-acties per arrondissementele cel afgesloten te worden met een positief resultaat (d.w.z. met vaststelling van inbreuken). Om tot dit resultaat te komen, dienen de arrondissementele cellen, in samenwerking met de sociale inspectiediensten gebruik te maken van datamatching en datamining. Om het aantal “positieve controles” te berekenen, worden volgende situaties meegeteld:

- Pro-Justitia inzake inbreuken Dimona, Limosa, deeltijdse tewerkstelling, werkloosheid en tewerkstelling vreemdelingen (zie infra);
- Geschillen sociale uitkeringen Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA), Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering (RIZIV) en geschillen Federale

6 *Bron: https://www.siod.belgie.be/nl/publicaties/statistieken*

Pensioendienst (FDP, voorheen RVP);
- Tekortkoming 30 bis (werkmeldingen bij de RSZ);
- Tekortkomingen Checkin@work (aanwezigheidsregistratie in sommige sectoren);
- Inbreuk aansluiting zelfstandige bij een sociale verzekeringskas/fonds (Rijksinstituut voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen – RSVZ).

U vindt hieronder de resultaten van de arrondissementele cellen voor 2021, specifiek m.b.t. de strijd tegen sociale fraude en zwartwerk.

Tabel 9:

CEL	CONTROLES	INBREUKEN		GEMIDDELD AANTAL PER CONTROLE		MEDEDELINGEN AAN OISZ	POSITIEVE CONTROLES	% POSITIEVE CONTROLES
		ALLE MATERIES	ZWARTWERK	ALLE MATERIES	ZWARTWERK			
ANTWERPEN	870	620	319	0.71	0.37	30	286	33%
BRUSSEL	1339	1374	726	1.03	0.54	107	612	46%
CHARLEROI - LA LOUVIERE	585	586	267	1.00	0.46	53	263	45%
HALLE - VILVOORDE	1148	776	309	0.68	0.27	49	428	37%
HUY - WAREMME	293	245	76	0.84	0.26	8	107	37%
LEUVEN	423	314	67	0.74	0.16	18	133	31%
LUIK	1320	1009	487	0.76	0.37	86	553	42%
LIMBURG	1568	979	459	0.62	0.29	90	556	35%
LUXEMBOURG	515	443	120	0.86	0.23	19	168	33%
MECHELEN	583	286	82	0.49	0.14	5	128	22%
MONS - TOURNAI	1014	912	330	0.90	0.33	49	432	43%
NAMUR - DINANT	612	543	205	0.89	0.33	39	226	37%
NIVELLES	379	269	99	0.71	0.26	8	87	23%
OOST-VLAANDEREN	1817	1150	359	0.63	0.20	55	569	31%
TURNHOUT	516	301	125	0.58	0.24	12	150	29%
VERVIERS - EUPEN	263	231	94	0.88	0.36	9	114	43%
WEST-VLAANDEREN	1929	1071	276	0.56	0.14	36	474	25%
ALGEMEEN TOTAAL	**15174**	**11109**	**4400**	**0.73**	**0.29**	**673**	**5286**	**35%**

De arrondissementele cellen hebben in 2021 in totaal 15.174 gezamenlijke controles uitgevoerd. Met 35% positieve controles werd de minimumdoelstelling (28%) ruimschoots gehaald.

Ondanks het feit dat de COVID-19 crisis in het eerste semester 2021 nog steeds, net zoals in 2020, een zeer grote impact had op de werking van de sociale inspectiediensten en bij uitbreiding op de werking van de arrondissementele cellen, tonen de resultaten 2021 aan dat de strijd tegen de sociale fraude en het zwartwerk werd verder gezet.

Hieronder vindt u een vergelijking van de realisatiegraad van 2021 afgezet tegen de realisatiegraad in 2020 en 2019.

Tabel 10:

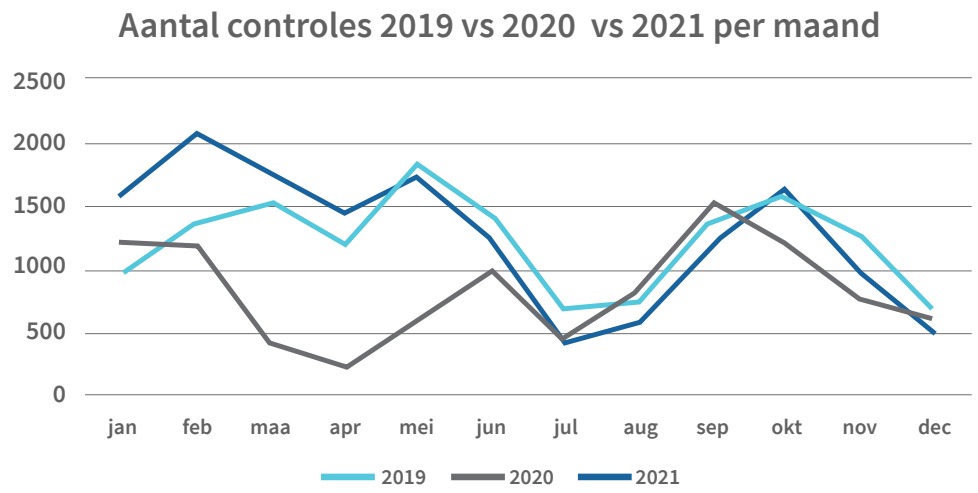

Tabel 11:

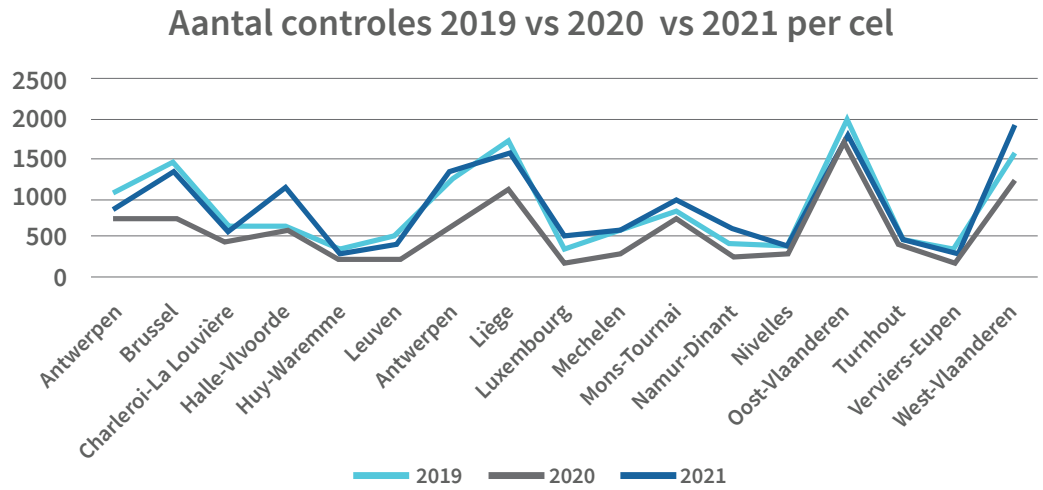

Resultaten COVID- 19 controles in het kader van de werking van de arrondissementele cellen.

De strijd tegen de verspreiding van het COVID-19 virus werd in 2021 ook onverminderd verdergezet in het kader van de gemeenschappelijke controles die worden uitgevoerd in het kader van de arrondissementele cellen.

De resultaten van deze controles worden sinds november 2020 via coördinatie door SIOD ook wekelijks overgemaakt aan het Nationaal Crisiscentrum (NCCN) die hierover ook wekelijks rapporteert in het SITREP- rapport dat telkens op donderdag gepubliceerd wordt.

U vindt hieronder een samenvatting van de resultaten van de controles die uitgevoerd werden in 2021 (periode 2/01/2021 – 02/01/2022) door de arrondissementele cellen.

Tabel 12 :

	HANDHAVING COVID19 PREVENTIEMAATREGELEN (handhygiëne, social distancing, algemene hygiëne, ventilatie, mondmaskerplicht)							
	AANTAL CONTROLES		AANTAL INBREUKEN					
	WERKGEVERS (incl. Zelfstandigen)	WERKNEMERS	WERKGEVERS (incl. Zelfstandigen)	WERKNEMERS	Waarschuwing	Termijnstelling	Stopzetting + andere	Pro Justitia
2021	54427	414029	11453	84391	10832	497	99	716
2020	7171	17134	1870	4007	1568	65	32	54

Tabel 13 :

	HANDHAVING COVID19 TELEWERK							
	AANTAL CONTROLES		AANTAL INBREUKEN					
	WERKGEVERS	WERKNEMERS	WERKGEVERS	WERKNEMERS	Waarschuwing	Termijnstelling	Stopzetting + andere	Pro Justitia
2021	48719	371811	3422	22369	3039	142	7	172
2020	403	444	43	177	55	3	0	0

Tabel 14 :

	HANDHAVING COVID19 - REGISTRATIEVERPLICHTING TELEWERK DOOR WERKGEVERS art. 2 K.B. 28 oktober 2021 COVID19							
	AANTAL CONTROLES		AANTAL INBREUKEN					
	WERKGEVERS	WERKNEMERS	WERKGEVERS	WERKNEMERS	Waarschuwing	Termijnstelling	Stopzetting + andere	Pro Justitia
PERIODE 02/01/2021 - 02/02/2022	16792	245496	102	1083	82	3	2	9

Tabel 15:

	REGISTER BUITENLANDSE ARBEIDSKRACHTEN Periode 02/01/2021 - 02/01/2022							
	AANTAL CONTROLES		AANTAL INBREUKEN					
	WERKGEVERS (incl. Zelfstandigen)	WERKNEMERS	WERKGEVERS (incl. Zelfstandigen)	WERKNEMERS	Waarschuwing	Termijnstelling	Stopzetting + andere	Pro Justitia
PERIODE 02/01/2021 - 02/02/2022	1300	4752	188	846	471	262	0	4

Tabel 16 :

	PLF-FORMULIER (WERKNEMER) Periode 02/01/2021 - 02/01/2022							
	AANTAL CONTROLES		AANTAL INBREUKEN					
	WERKGEVERS	WERKNEMERS	WERKGEVERS	WERKNEMERS	Waarschuwing	Termijnstelling	Stopzetting + andere	Pro Justitia
PERIODE 02/01/2021 - 02/02/2022	**1300**	**4752**	**136**	**663**	**421**	**241**	**1**	**1**

Resultaten Flitscontrole COVID- 19 Telewerk in de tertiaire sector

Eind 2020, besliste het Strategisch Comité SIOD, op vraag van Minister van Werk, Pierre – Yves Dermagne, om in januari 2021 een zgn. “Flitscontrole COVID-19 Telewerk te organiseren”.

Deze beslissing lag in de lijn met de vaststellingen dat – ondanks het feit dat telewerk een verplichting was sinds de inwerkingtreding van het M.B. van 28 oktober 2020, er heel veel werkgevers waren die deze verplichting (schijnbaar) aan hun laars lapten, ondanks de op dat ogenblik sterk stijgende COIVD-19 besmettingen.

Flitscontroles zijn aangekondigde controles binnen specifieke sectoren en dit gedurende een bepaalde periode (doorgaans een maand), naar analogie met bv. BOB-campagnes en flitsmarathons. De controles worden op lokaal vlak gecoördineerd en uitgevoerd door de arrondissementscellen, voorgezeten door de arbeidsauditeur en samengesteld uit de federale sociale inspectiediensten, eventueel aangevuld met regionale inspectiediensten, Politie, FOD Financiën, FOD Economie, etc.

Deze flitscontroles hebben voornamelijk een informatief en preventief karakter en worden voorafgaand op de website van de SIOD gepubliceerd en meegedeeld aan de sociale partners. Dit neemt niet weg dat er bij flagrante inbreuken kordaat zal worden opgetreden en – indien nodig – zal worden geverbaliseerd. Dit laat de werkgeversorganisaties ook toe om zelf gerichte acties te ondernemen om mee te helpen het aantal inbreuken in hun sectoren te verminderen[7].

Een flitscontrole heeft normaliter een looptijd van 1 kalendermaand maar het Strategisch Comité SIOD besliste eind januari 2021 om de flitscontrole “COVID-19 Telewerk” met 1 maand te verlengen en dus te laten doorlopen tot eind februari 2021.

Deze flitscontrole werd voornamelijk toegespitst op de zgn. “tertiaire sector”. De Sociale partners werden uitgebreid geïnformeerd via verschillende kanalen zoals de websites van de Sociale Inlichtingen en Opsporingsdienst (SIOD) en de FOD Werkgelegenheid Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg, de verschillende sociale media-kanalen,… Daarnaast werden, op initiatief van de SIOD, de voorzitters van de verschillende paritaire comités binnen de tertiaire sector via een digitale vergadering op 23 december 2020 ingelicht en gevraagd om deze informatie binnen hun sectoren te verspreiden.

7 *PV 55012016C dd. 4/1/2022 – flitscontroles Telewerk (Corona) ingediend door mevr. Anja Vanrobaeys; PV 55012679C dd. 16/01/2022 - flitscontroles op de werkvloer op de naleving van de coronamaatregelen ingediend door dhr. Bert Moyaers ; PV 55012857C dd. 16/01/2022 - flitscontroles op telewerk- ingediend door mevr. Gaby Colebunders ; PV 55014613C dd. 26/02/2022 – Telewerk- ingediend door mevr. Anja Vanrobaeys*

Hieronder vindt u de resultaten van de flitscontrole COVID- 19 Telewerk

Tabel 17:

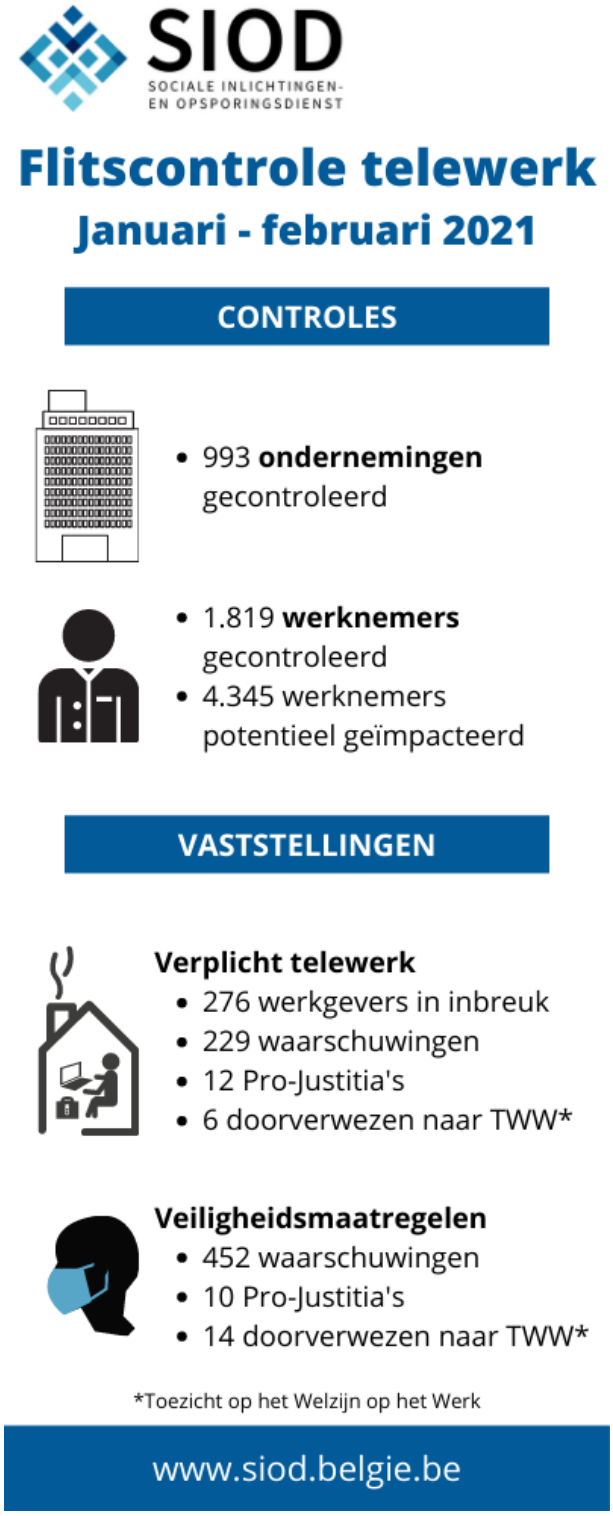

Meldpunt Eerlijke Concurrentie (MEC) klachten COVID-19

Hieronder kunt u het aantal COVID-19-klachten voor de periode van 03/01/2021 t.e.m. 02/01/2022 terugvinden.

Tabel 18:

TOTAAL AANTAL ONTVANGEN KLACHTEN "MAATREGELEN CORONAVIRUS" IN DE PERIODE 03/01/2021 T.E.M. 02/01/2022	1.890 (2.023 in periode 16/03/2020 t.e.m. 31/12/2020)
TOTAAL ONTVANKELIJK IN PERIODE 03/01/2021 T.E.M. 02/01/2022	1.689 (201 niet ontvankelijk wegens: onvoldoende gegevens, onterechte of niet-gefundeerde klacht, termijn overschreden, inopportuun, reeds behandeld) (1.831 in periode 16/03/2020 t.e.m. 31/12/2020 waarvan 192 niet ontvankelijk)
MATERIE (MEERDERE PER KLACHT MOGELIJK) IN PERIODE 1/01/2021 T.E.M. 4/07/2021	Verplichte veiligheidsmaatregelen ('welzijn'): 1.319 (1.277 in periode 16/03/202 t.e.m. 31/12/2020) Waarvan telewerk: 936 Tijdelijke Werkloosheid: 182 (565 in periode 16/03/2020 t.e.m. 31/12/2020) Sluiting niet-essentiële diensten: 274 (460 in periode 16/03/2020 t.e.m. 31/12/2020) Combinaties van bovenvermelde materies: 115 Welzijn + tijdelijke werkloosheid: 83 Welzijn + sluiting niet-essentiële diensten: 18 Tijdelijke werkloosheid + sluiting niet-essentiële diensten: 10 Welzijn + tijdelijke werkloosheid + sluiting niet essentiële diensten: 4

Het formulier "Maatregelen Coronavirus" bevatte drie luiken: (1) de verplichte veiligheidsmaatregelen (o.a. verplicht telewerk, social distancing, dragen mondmasker, ventilatie, …), (2) inbreuken op de tijdelijke werkloosheid en (3) de sluiting van niet-essentiële diensten[8].

Voor dit type meldingen werd een aparte methodiek ontwikkeld, in samenspraak met de bevoegde diensten. De COVID-19 meldingen worden prioritair behandeld en verzonden. Dit toont aan dat het Meldpunt op korte termijn en ad hoc kan optreden.

In 2021 (week 1 tot en met 52) werden in totaal 9.125 meldingen ontvangen, t.o.v. 9.330 in 2020, en 1.369 in de eerste helft van 2021.

8 *Dit 3de luik is momenteel niet meer actief gelet op het opengaan van alle sectoren ten gevolge van het ministerieel besluit van 23 juni 2021 houdende wijziging van het ministerieel besluit van 28 oktober 2020 houdende dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken.*

Tabel 19 :

TYPE MELDING	2019	2020	2021
Sociale dumping	260	184	134
Loon & arbeid	598	424	396
Zwart- en sluikwerk	5.234	4.875	4669
Domiciliefraude	1.370	1.321	1181
Kinderbijslag	227	188	174
Andere	385	315	434
Maatregelen COVID19	Nvt	2.023	1.890
Fiscaal zwartwerk	Nvt	Nvt	247
TOTAAL	**8.074**	**9.330**	**9.125**

De grootste verschillen situeren zich bij de meldingen “sociale dumping” en “inbreuken loon & arbeid” (werknemer-werkgever relatie), te verklaren door de genomen COVID19-maatregelen.

Statistieken COVID-19-Nationaal Crisiscentrum – Sociale inspectiediensten en SIOD – Nationaal Crisiscentrum

Statistieken Sociale Inspectiediensten en SIOD

SIOD rapporteerde in 2021, net zoals in het 4e kwartaal van 2020, eveneens wekelijkse aan het Nationaal Crisiscentrum. Deze rapportering bevat alle COVID-19 acties van zowel de individuele sociale inspectiediensten als deze die werden uitgevoerd in het kader van de arrondissementele cellen (gemeenschappelijke controles).

De rapporteringsmethode werd in samenwerking met de sociale inspectiediensten opgemaakt en houdt rekening houdt met alle mogelijke onderzoeken/controles in het kader van de maatregelen COVID-19 (preventiemaatregelen op basis van het M.B. van de Minister van Binnenlandse Zaken en alle COVID-19- - steunmaatregelen die toegewezen zijn aan specifieke diensten).

Deze statistieken vormen eveneens de input van het wekelijkse situatierapport (SITREP), opgesteld door het NCCN. Dit situatierapport bevat wekelijks een update van de sanitaire toestand, de genomen federale en lokale maatregelen en de geleverde inspanningen in het kader van de strijd tegen de verspreiding van het COVID-19-virus door alle bevoegde diensten (politie, FOD Economie, FOD Volksgezondheid, de sociale inspectiediensten, SIOD)

U vindt hieronder de resultaten van de individuele inspectiediensten en de SIOD - acties voor 2021[9]:

Tabel 20:

SOCIALE INSPECTIEDIENST	HANDHAVING COVID19 PREVENTIEMAATREGELEN (handhygiëne, social distancing, algemene hygiëne, ventilatie, mondmaskerplicht)							
	AANTAL CONTROLES		AANTAL INBREUKEN					
	WERKGEVERS (incl. Zelfstandigen)	WERKNEMERS	WERKGEVERS (incl. Zelfstandigen)	WERKNEMERS	Waarschuwing	Termijnstelling	Stopzetting + andere	Pro Justitia
PERIODE 02/01/2021 - 02/01/2022								
TSW	13480	294714	1783	54227	1709	359		137
RSZ	10201	77979	2950	17669	2868			82
RSVZ	15		9		8			1
RVA	3237		784		917			57
RIZIV	401		106		95			11
TWW	12106		3415		3270	98	91	156
ARROCELLEN	14987	41336	2406	12495	1965	40	8	272
TOTAAL	54427	414029	11453	84391	10832	497	99	716

9 *Voor de berekening van de resultaten voor 2021 werd het totaalresultaat genomen op 2.01.2022 verminderd met de resultaten op datum 2.01.2021.*

De sociale inspectiediensten hebben in de periode van 2/1/2021 t.e.m. 2/1/2022 in het kader van hun individuele controles en in het kader van de gemeenschappelijke controles in het kader van de werking van de sociale inspectiediensten, in totaal 54.427 werkgevers (inclusief zelfstandigen) gecontroleerd op de naleving van de COVID-19 preventiemaatregelen (social distancing, handhygiëne, ventilatie,….). Daarvan waren er 11.453 werkgevers (incl. zelfstandigen) waarbij er één of meerdere inbreuken op de naleving van deze maatregelen werd vastgesteld (21%). Hiervoor hebben de sociaal inspecteurs 10.832 waarschuwingen uitgeschreven, 497 termijnstellingen tot regularisatie toegekend, 99 keer overgegaan tot onmiddellijke stopzetting van de activiteiten en/of sluiting van de onderneming of afdeling en werden er 716 Pro Justitia's uitgeschreven.

Tabel 21:[10]

SOCIALE INSPECTIEDIENST	HANDHAVING COVID19 TELEWERK							
	AANTAL CONTROLES		AANTAL INBREUKEN					
	WERKGEVERS (incl. Zelfstandigen)	WERKNEMERS	WERKGEVERS (incl. Zelfstandigen)	WERKNEMERS	Waarschuwing	Termijnstelling	Stopzetting + andere	Pro Justitia
PERIODE 02/01/2021 - 02/01/2022								
TSW	13976	288013	351	7639	256	90		23
RSZ	3628	52748	1058	10756	1048			10
RSVZ[1]	0		0		0			0
RVA	1449		239		224	0	0	21
RIZIV	339		35		29		2	5
TWW	14340		1120		985	52	4	67
ARROCELLEN	14987	31050	619	3974	497		1	46
TOTAAL	48719	371811	3422	22369	3039	142	7	172

De sociale inspectiediensten hebben in de periode van 2/1/2021 t.e.m. 2/2/2022 in het kader van hun individuele controles en in het kader van de gemeenschappelijke controles in het kader van de werking van de sociale inspectiediensten, in totaal 48.719 werkgevers (inclusief zelfstandigen) gecontroleerd op de naleving van de COVID- 19 maatregel "verplicht telewerk". Daarvan waren er 3.422 werkgevers (incl. zelfstandigen) waarbij er één of meerdere inbreuken op de naleving van deze maatregel werd vastgesteld (7%). Hiervoor hebben de sociaal inspecteurs 3.039 waarschuwingen uitgeschreven, 142 termijnstellingen tot regularisatie toegekend, 7 keer overgegaan tot onmiddellijke stopzetting van de activiteiten en/of sluiting van de onderneming of afdeling en werden er 172 Pro Justitia's uitgeschreven

10 *Verklaring bij de RSVZ-cijfers :*
1. Het RSVZ is verantwoordelijk voor het luik zelfstandigen. In dit verband voert zij voornamelijk onderzoeken uit in verband met vermoede fraude of misbruik van overbruggingsmaatregelen.
2 Voor deze onderzoeken overbruggingsrecht worden er voornamelijk verhoren afgenomen (in de burelen van RSVZ en niet op de arbeidsplaats)
3. De specifieke controles van het RSVZ betreffen zelfstandigen. Echter is het RSVZ alleen bevoegd om telewerkmaatregelen te controleren op werkplekken waar ten minste één werknemer werkzaam is. Specifieke onderzoeken van het RSVZ op dit soort werkplekken zijn, gezien de bevoegdheden van het RSVZ, betrekkelijk zeldzaam. Het RSVZ houdt toezicht op deze werkplekken in het kader van de gezamenlijke acties. De inspanningen van het RSVZ op het gebied van telewerkcontrole worden met andere woorden geïntegreerd in de resultaten van de arrondissementele cellen.

Tabel 22:

INSTELLING / DIRECTIE	HANDHAVING COVID19 - REGISTRATIEVERPLICHTING DOOR WERKGEVERS art. 2, §1, 2e M.B. 2020 10 28 (ingevoerd door M.B. 2021 03 26)							
	AANTAL CONTROLES		AANTAL INBREUKEN		GEVOLG / SANCTIE			
	WERKGEVERS	WERKNEMERS	WERKGEVERS	WERKNEMERS	Waarschuwing	Termijnstelling	Stopzetting + andere	Pro Justitia
PERIODE 04/01/2021 - 04/07/2022								
TSW	3959	75688	15	100	11	2	NVT	3
RSZ	1332	25039	562	7379	561	NVT	NVT	1
RSVZ	0	NVT	0	NVT	0	NVT	NVT	0
RVA	0	NVT	0	NVT	0	NVT	NVT	0
RIZIV	318	NVT	3	NVT	1	NVT	2	0
TWW	3067	NVT	79	NVT	32	0	0	0
ARROCELLEN	2525	7244	59	471	47	NVT	0	5
TOTAAL	11201	107971	718	7950	652	2	2	9

Vanaf de week van 2/05/2021 werd er ook door RSZ, TSW, RIZIV en SIOD (arrocellen) ook gerapporteerd over het aantal onderzoeken telewerk, specifiek gericht op een correct gebruik van de Telewerk registratieverplichting (bijkomende verplichting ingevoerd door het M.B. van 26/03/2021). In dit kader werden er in de periode vanaf 18/04/2021 t.e.m. 4/07/2021, 11.201 werkgevers, specifiek gecontroleerd op het correct gebruik van de Telewerkregistratieverplichting. Hierbij werden er voor 718 werkgevers inbreuken vastgesteld (6,4%). Dit gaf aanleiding tot 652 waarschuwingen, 2 termijnstellingen tot regularisatie, 2 stopzettingen van de activiteiten en 9 Pro Justitia 's. In de gevallen waarbij een Pro Justitia werd opgesteld, werden er ook andere ernstige inbreuken op de COVID19 – maatregelen vastgesteld. Deze controles doofden uit in het 2de semester van 2021.

Tijdens de laatste maanden van 2021 werd de registratieverplichting inzake telewerk opnieuw ingevoerd. U vindt hieronder de cijfers van 6 december 2021 tot 2.01.2022.

Tabel 23:

SOCIALE INSPECTIEDIENST	HANDHAVING COVID19 - REGISTRATIEVERPLICHTING DOOR WERKGEVERS art. 2 K.B. 28 oktober 2021 covid19							
	AANTAL CONTROLES		AANTAL INBREUKEN					
	WERKGEVERS	WERKNEMERS	WERKGEVERS	WERKNEMERS	Waarschuwing	Termijnstelling	Stopzetting + andere	Pro Justitia
PERIODE 02/01/2021 - 02/01/2022								
TSW	10132	223371	25	595	19	3		4
RSZ	87	5026	13	19	13			0
RSVZ[1]	0		0		0			0
RVA	0	0	0	0	0	0	0	0
RIZIV	318		3		1		2	0
TWW	0		0		0		0	0
ARROCELLEN	6255	17099	61	469	49		0	5
TOTAAL	16792	245496	102	1083	82	3	2	9

In dit kader werden er in de periode vanaf 6/12/2021 t.e.m. 2/02/2022, 16.792 werkgevers, specifiek gecontroleerd op het correct gebruik van de Telewerkregistratieverplichting. Hierbij werden er voor 102 werkgevers inbreuken vastgesteld (0,6%). Dit gaf aanleiding tot 82 waarschuwingen, 3 termijnstellingen tot regularisatie, 2 stopzettingen van de activiteiten en 9 Pro Justitia 's. In de gevallen waarbij een Pro Justitia werd opgesteld, werden er ook andere ernstige inbreuken op de COVID19 – maatregelen vastgesteld.

Algemene opmerking

Voor een goed begrip van deze resultaten (controles COVID19 – preventiemaatregelen en telewerk) moet rekening gehouden worden met het feit dat ervoor in sommige gevallen voor één werkgever, meerdere gevolgen (waarschuwing, Pro Justitia) kunnen gegeven worden. Zo kan een werkgever bijvoorbeeld bij een eerste controle een termijn tot regularisatie krijgen maar bij de hercontrole een Pro Justitia aangezien hij niet de nodige maatregelen nam om de vastgestelde inbreuken te regulariseren. Een controle kan ook een omgekeerd effect hebben, m.n. dankzij de tussenkomst van de sociaal inspecteur kan de werkgever ook onmiddellijk tot compliance overgaan zonder dat er een officiële waarschuwing, een termijnstelling, … Wordt gegeven. Dit is perfect in overeenstemming met het vooropgestelde doel (maatregelen laten naleven). Deze werkgevers worden in de statistieken aangeduid als "een werkgever met inbreuk" maar er volgt hierop geen officieel gevolg.

Tabel 24[11]:

SOCIALE INSPECTIE-DIENST	HANDHAVING COVID19 - STEUNMAATREGELEN (TW Corona - overbruggingsrecht - kwijtschelding/opschorting sociale bijdragen - uitstel van betaling sociale bijdragen, ...)								
	AANTAL CONTROLES		AANTAL INBREUKEN			GEVOLG			ADVIES-VERSTREKKING
	WERKGEVERS (incl. Zelfstandigen)	WERKNEMERS	WERKGEVERS (incl. Zelfstandigen)	WERKNEMERS	IN ORDE	terugvordering onterechte bijdragen/ uitkering regularisatie onderwerping	administratieve sancties	Pro Justitia	Aantal oproepen callcenter / Advies
PERIODE 02/01/2021 - 02/01/2022									
RSVZ	**2582**		**1138**		**1444**	**1124**	**35**	**3**	**10215**
RVA	**60409**		**26625**		**30272**	**0**	**0**	**806**	
TOTAAL	**62991**	**NVT**	**27763**	**NVT**	**31716**	**1124**	**35**	**809**	**10215**

Sinds het begin van de uitbraak van de COVID- 19 pandemie en de daaraan gekoppelde COVID- 19 steunmaatregelen (TW Corona, overbruggingsrecht), controleerden respectievelijk ook RVA en RSVZ ook het correct gebruik van deze maatregelen. De resultaten van deze controles werden ook wekelijks aan het Nationaal Crisiscentrum (NCCN) meegedeeld.

Concreet controleerde RSVZ in de periode van 02/01/2021 t.e.m. 2/02/2022 2.582 zelfstandigen in het kader van het overbruggingsrecht. Hiervan werden er bij 1.138 zelfstandigen inbreuken vastgesteld (44,1%). In 3 gevallen werd er een Pro Justitia opgesteld. De RVA controleerde in dezelfde periode 60.409 werkgevers op het correct gebruik van het stelsel Tijdelijke Werkloosheid Corona. Bij 26.625 werkgevers werden er inbreuken vastgesteld (44,07%). In 806 gevallen werd er een Pro Justitia opgesteld.

11 *RSVZ: Deze cijfers verschillen van deze in hoofdstuk 3.1.5 door een verschil in scope.*

Maandelijkse opvolgingsmeetings in het kader van het Platform HUB Handhaving

De HUB Handhaving is een onderdeel van het Nationaal Crisiscentrum dat alle gegevens verzamelt over de handhaving van de COVID-19 gerelateerde maatregelen. Op initiatief van de HUB Handhaving worden er ad hoc vergaderingen georganiseerd met een beperkte werkgroep, bestaande uit vertegenwoordigers van de Federale Politie, FOD Economie, FOD Volksgezondheid, de sociale inspectiediensten (TSW, RSZ, RVA, RSVZ en RIZIV), TWW en SIOD.

Deze werkgroep bespreekt de stand van zaken en eventuele knelpunten in het kader van de handhaving van de aan COVID-19 gerelateerde maatregelen. Er worden ook praktische afspraken gemaakt om de handhaving op het terrein op de meest efficiënte manier te laten verlopen door vb. afspraken te maken m.b.t. de prioriteiten van de verschillende bevoegde diensten, rekening houdend met de bevoegdheden van elk van deze diensten, opgelegd door het M.B. en/of het K.B. houdende dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken.

CONCLUSIES EN VOORUITZICHTEN

De inspectiediensten van de FOD WASO (TSW/TWW), RVA, RSZ, RIZIV en het RSVZ hebben zich ook in 2021 maximaal ingezet om de Pandemie elk van uit hun eigen bevoegdheden maximaal te bezweren. SIOD nam haar coördinerende rol verder op onder meer door de SIOD- instructie Handhaving COVID-19 – maatregelen telkens aan te passen in functie van de de beslissingen over de COVID- 19 – pandemie. Dit vroeg en vraagt uiteraard ook een zeer grote flexibiliteit en wendbaarheid van de sociaal inspecteurs van de betrokken diensten die hun manier van werken op het terrein bij iedere wijziging moeten aanpassen. Agile reageren is dan ook onmiskenbaar van toepassing op de sociale inspectiediensten. SIOD heeft in het eerste semester van 2021 ook de "Impactanalyse COVID-19" opgestart, in samenwerking met de Universiteit van Utrecht. Deze studie heeft als objectief om niet enkel een analyse of een overzicht te maken die betrekking heeft op de huidige gezondheidscrisis, maar heeft voornamelijk als doel om, op basis van de "lessons learned" uit de huidige crisis, aangevuld met een wetenschappelijke onderbouwing en ondersteuning, een praktische "toolkit" af te leveren ten dienste van SIOD en de sociale inspectiediensten die ook – en vooral – van nut kan zijn bij eventuele toekomstige crisissen. De studie werd afgerond in 2021 en zal in het eerste trimester van 2022 worden gepubliceerd. Tevens zal op basis van de studie een roadmap ten gunste van een gecoördineerde en multidisciplinaire aanpak van toekomstige crisissituaties door de sociale inspectiediensten worden uitgewerkt.

De georganiseerde flitscontroles "Telewerk" die in januari en februari 2021 werden georganiseerd tonen ook aan dat SIOD, de sociale inspectiediensten en TWW capabel zijn om zeer snel in te spelen op maatschappelijke vaststellingen en hierop prompt een afdoende respons op geven. In casu werd deze flitscontrole georganiseerd omdat er vastgesteld werd dat de telewerkverplichting op een onvoldoende correcte manier werd nageleefd. Het feit dat dergelijke acties ook effectief resultaat genereren blijkt onder andere uit de daling van de positiviteitsratio van de niet – aangekondigde controles inzake telewerk. Ten slotte blijkt ook dat er in de vierde golf heel wat minder werkgevers het verplichte telewerk niet naleefden in vergelijking met het begin van het jaar en tijdens de derde golf.

In januari 2021, vonden er onder coördinatorschap van TWW ook gerichte acties plaats, waarbij gefocust werd op het naleven van de COVID-19 – maatregelen in de dienstenchequesector.

De lente- en de herfstperiode werden gekenmerkt door een 3de en 4de coronagolf die telkens gepaard ging met wijzigende maatregelen. Bij iedere wijziging werd de werking van de sociaal inspecteurs en medewerkers aangepast.

Kortom de strijd van SIOD en de sociale inspectiediensten tegen het COVID-19 – virus zorgde en zorgt nog steeds voor vele uitdagingen waardoor de diensten zich quasi dagelijks moeten heruitvinden en de sociaal inspecteurs en medewerkers zich wendbaar moeten opstellen.

De resultaten van de geleverde inspanningen van 2021 tonen echter aan, net zoals in 2020, dat alle betrokken partners deze uitdagingen aankunnen en hun strijd tegen het zwartwerk en de sociale fraude ook in crisistijden onverminderd verderzetten.

We verwachten dat het COVID-19-virus ook in 2022 nog een grote impact zal hebben op onze samenleving. En net zoals de voorgaande jaren zullen onze inspectiediensten deze crisis helpen bestrijden.

RAPPORT COVID-19

2021

Verantwoordelijke uitgever:

Bart Stalpaert
Directeur Sociale Inlichtingen- en Opsporingsdienst (SIOD)

Ernest Blerotstraat 1 – 1070 Brussel

info@siod.belgie.be
www.siod.belgie.be

SIOD
SOCIALE INLICHTINGEN- EN OPSPORINGSDIENST